

Haridus- ja Teadusministeerium

Teaduskompetentsi Nõukogu tegevuse aruanne

Aruandeperiood: august 2009 – veebruar 2012.

Teaduskompetentsi Nõukogu kinnitas aruande 28. veebruaril 2012. aastal (protokoll nr 123-e).

Aruanne hõlmab Teaduskompetentsi Nõukogu tegevust kolmel sihtfinantseerimisperioodil (2010–2012).
Eelmine nõukogu aruanne käsitles aastaid 2006–2009.

Sisukord

Executive summary	3
1. Teaduskompetentsi Nõukogu koosseis ja tegevust reguleerivad õigusaktid	4
1.1. TKNi koosseis	4
1.2. TKNi tegevust reguleerivad õigusaktid	4
2. Teaduskompetentsi Nõukogu roll ja funktsioonid Eesti teadus- ja arendustegevuse süsteemis	5
2.1. Olulised suundumused Eesti teadus- ja arendustegevuses aruandeperioodil	5
2.2. Sihtfinantseerimise roll teadus- ja arendustegevuse rahastamisel Eestis	7
2.3. Sihtfinantseerimise korraldamine	9
3. Sihtfinantseerimise olulised suundumused aruandeperioodil	11
3.1 Sihtfinantseerimise rahastamise dünaamika	11
3.2 Sihtfinantseeritavate teemade arv ja teemataotluste rahuldamine	12
3.3. Teadusvaldkondade rahastamine	14
3.4. Teadus- ja arendusasutuste sihtfinantseerimine	14
3.5. Teemade põhitäitjad ja vastutavad täitjad ning nende kvalifikatsiooni iseloomustavad näitajad	15
3.6. Sihtfinantseeritavate teadusteemade põhitäitjate vanuseline struktuur	23
4. Teadus- ja arendusasutuste infrastruktuurikulude rahastamine	26
5. Teaduskompetentsi Nõukogu organisatsiooniline tegevus	26
6. Järeldused ja ettepanekud	27

Koostajad

Volli Kalm (vastutav toimetaja)

Jaan Aarik

Riho Gross

Rein Küttner

Meelis Pärtel

Margus Harak (statistilised andmed)

Madis Saluveer (TKNi büroo juhataja)

Martin Ehala

Rainer Kattel

Pärt Peterson

Eero Vasar

Alar Gerst (statistilised andmed)

Marika Kullamaa (keeletoimetaja)

Kokkuvõte

Aruanne kajastab Teaduskompetentsi Nõukogu (TKN) viimase koosseisu tegevust aruandeperioodil september 2009 – veebruar 2012. Ka sel perioodil oli sihtfinantseerimine kõige olulisem traditsiooniline finantseerimisvahend, ehkki selle osatähtsus kogu Eesti teaduse finantseerimisel langes 2010. aastal alla 10%, tingituna eelkõige uute finantseerimisallikate lisandumisest.

Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) eelarve kaudu rahastatavas teadus- ja arendustegevuses (T&A) oli sihtfinantseerimise osakaal 2000. aastal 52% ning aastatel 2008–2009 umbes 38%. Aastatel 2010–2012 on see olnud stabiilselt umbes 31% HTMi teaduseelarvest.

Sihtfinantseerimise rahastusotsuste tegemine baseerub teemade kvaliteedipõhisel hindamisel, mida tehakse läbipaistvate kriteeriumite alusel TKNi ekspertrühmade kaudu, kuhu on kaasatud märkimisväärselt palju väliseksperite. Nii rahastatavate teemade koguarv kui ka nende keskmine suurus olid aruandeperioodil stabiilsed, seda hoolimata märgatavalt tugevnenud konkurentsist uute teadusteemade sihtfinantseerimise taotluste vahel. Positiivsena võib veel esile tuua asjaolu, et teemadesse kaasatud teadustöötajate keskmine vanus näitas mõningast langustendentsi, naisteadlaste osakaal tõusis ning samuti tehti olulisi investeeringuid teadustaristu uuendamisse.

Oluliseks kitsaskohaks Eesti teadus- ja arendustegevuse süsteemis peab TKN jätkuvalt doktorantuuriga seonduvaid probleeme, mis hoolimata senistest ümberkorraldustest ei kata reaalselt vajadust Eesti teadlaskaadri taastootmise järele. Samuti peab TKN äärmiselt oluliseks teadustöötajate töötasude konkurentsivõimelisuse kasvu võrreldes teiste Euroopa Liidu riikide teadlaste töötasudega.

Tulenevalt Eesti teadus- ja arendustegevuse süsteemi ümberkorraldusest lõpetas TKN oma tegevuse 28. veebruaril 2012. aastal, kuid tema järglasena alustab 1. märtsil 2012 tööd Eesti Teadusagentuur, mis hakkab korraldama nii institutsionaalsete uurimisteemade, mis on sihtfinantseeritavate teemade järglaseks, kui ka personaalsete uurimistoetuste rahastamist.

Teaduskompetentsi Nõukogu soovib Eesti Teadusagentuurile palju jaksu ja edu agentuuri ette seatud tähtsate ülesannete elluviimisel.

Aruannet illustreerivad 18 joonist ja 9 tabelit.

TKNi eelmiste koosseisude tegevusaruanded võib leida aadressilt <http://www2.archimedes.ee/teadus/index.php?leht=244>

Executive summary

The Estonian Research Council (EstRC) is an advisory body to the Minister of Education and Research which makes proposals to the ministry concerning the opening, amendment and termination of targeted financing of research topics (institutional team grants) at R&D institutions; assesses the effectiveness of the targeted financing of research at R&D institutions and the conformity of the research results with international standards; and performs other functions assigned thereto by legislation. The 9 members of the EstRC are distinguished Estonian researchers in their respective fields nominated for three years. The present report covers the activities of EstRC during the period August 2009 – February 2012.

The targeted financing of research topics is still a major financing instrument in Estonia although its relative importance in the public funding has decreased over the last years, from 26.9% in the year 2000 to 9.9 % in the year 2010, mostly due to the introduction of several new financial instruments. Despite the economic recession during this report period, the overall amount of targeted financing has been more or less stable over these years which has also enabled the EstRC to maintain the stable overall number of targeted financed topics while paying much more attention both to the quality of the new grant applications as well as to the quality of research staff involved in these grants.

The report provides also various statistical data about the distribution of grants according to the R&D institutions and subject fields as well as gender, qualifications and age of the principal investigators and other research staff. In addition to that, the report describes the activities of EstRC in performing some other duties assigned to the Council by legislation as well as to its outreach activities.

Due to the overall reorganization of the Estonian R&D support system from 1 March 2012 the EstRC will terminate its activities in the present form but will continue them in a new organisation emerging as a result of the merger of EstRC and the Estonian Science foundation.

The report is illustrated with 18 charts and 9 tables.

The previous reports (in Estonian) can be found at the address
<http://www2.archimedes.ee/teadus/index.php?leht=244>

1. Teaduskompetentsi Nõukogu koosseis ja tegevust reguleerivad õigusaktid

1.1. TKNi koosseis

Vabariigi Valitsuse 4. juuni 2009. aasta korraldusega nr 219 (jõustunud 01.09.2009) „Teaduskompetentsi Nõukogu moodustamine ja koosseisu kinnitamine” kinnitati Teaduskompetentsi Nõukogu järgmises koosseisus:

Jaan Aarik	–	Tartu Ülikooli vanemteadur;
Martin Ehala	–	Tartu Ülikooli vanemteadur;
Riho Gross	–	Eesti Maaülikooli vanemteadur;
Volli Kalm	–	Tartu Ülikooli professor;
Rainer Kattel	–	Tallinna Tehnikaülikooli professor;
Rein Küttner	–	Tallinna Tehnikaülikooli professor;
Pärt Peterson	–	Tartu Ülikooli professor;
Meelis Pärtel	–	Tartu Ülikooli professor;
Eero Vasar	–	Tartu Ülikooli professor.

TKN valis oma viienda koosseisu esimeheks Volli Kalmu ja aseesimeheks Rein Küttneri (TKNi 28.08.2009. a istungi protokoll nr 102). Samal istungil allkirjastasid kõik TKNi liikmed käitumiskoodeksi.

TKNi sekretäri ülesandeid täitis SA Archimedes TKNi büroo assistent Anu Toomiste.

1.2. TKNi tegevust reguleerivad õigusaktid

Sihtfinantseerimise kui rahastusvahendi loomine 1997. aastal (Vabariigi Valitsuse 23.09.1997. a määrus nr 178 „Teaduskompetentsi Nõukogu moodustamise korra ja tegevuse aluste kinnitamine”; RT I 1997, 70, 1160) kujutas endast olulist sammu Eesti teadus- ja arendustegevuse reformimisel ning tagas paljuski tegevuse järjepidevuse. Sihtfinantseerimise korda ja tingimusi on õigusaktidega korduvalt täpsustatud. Teaduskompetentsi Nõukogu tegevust reguleerisid aruandeperioodil:

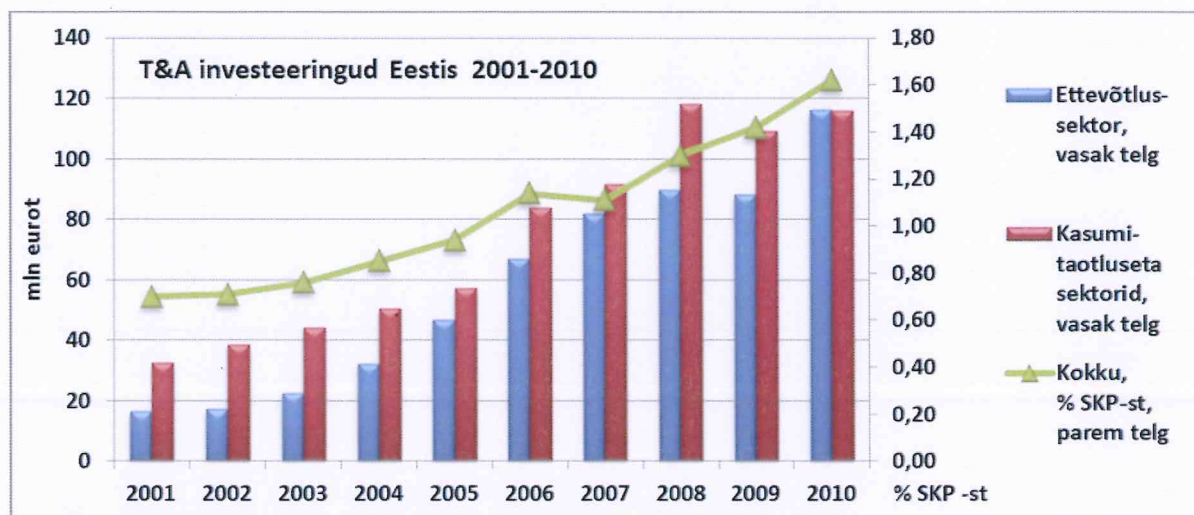
- teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus, vastu võetud 26.03.1997 (RT I 1997, 30, 471), jõustunud 02.05.1997, muudetud 24.09.2009 (RT I 2009, 48, 324), 23.10.2009, osaliselt 01.01.2010; 25.11.2009 (RT I 2009, 59, 389), 20.12.2009; 23.02.2011 (RT I, 16.03.2011, 3);
- haridusministri 09.04.2002. a määrus nr 31 „Teadus- ja arendusastutuste teadusteemade sihtfinantseerimise tingimused ja kord” (RTL 2002, 50, 710), viimati muudetud 01.09.2011 (RT I 29.08.2011, 2);
- Vabariigi Valitsuse 11.12.2001. a määrus nr 392 „Teaduskompetentsi Nõukogu moodustamise kord ja töökord” (RT I 2001, 97, 615), viimati muudetud Vabariigi Valitsuse 18.06.2009. a määrusega nr 98 (RT I 2009, 33, 216), jõustunud 01.09.2009.

Seoses teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse (TAKS) uue, Riigikogus 16.02.2011 vastu võetud ja 01.03.2012 jõustuva redaktsiooniga (RT I, 16.03.2011, 11), lõpetab TKN oma tegevuse 28.02.2012 ning tema funktsioonid lähevad üle loodava Eesti Teadusagentuuri pädevusse.

2. Teaduskompetentsi Nõukogu roll ja funktsioonid Eesti teadus- ja arendustegevuse süsteemis

2.1. Olulised suundumused Eesti teadus- ja arendustegevuses aruandeperioodil

1. Eesti teadus- ja arendustegevuse (T&A) süsteem tervikuna elas majanduskriisi üle paremini kui majandus: teadus- ja arendustegevuse kogukulutused langesid aastal 2009 küll 5,2%, kuid aastal 2010 toimus juba oluline kasv (18%), seda eelkõige ettevõtlussektori (32%) arvel, mille osatähtsus kasvas 50%-ni T&A kogukulutustest (vt joonis 1). Kuna 2009. aastal SKP langus oli suurem kui T&A mahu langus, jätkus T&A osatähtsuse kasv, jõudes 2010. aastal 1,62%-ni SKP-st.

Joonis 1. Eesti teadus- ja arendustegevuse kulutused 2001–2010.

Allikas: Eesti Statistikaamet

2. Majanduskriisi tipus aastal 2009 kasvas teadlaste ja inseneride arv märgatavalt, mis koos tööhõive üldise langusega andis strateegia võtmenäitaja „teadlaste ja inseneride arv 1000 tööga hõivatud kohta” suuruseks 7,24. Eurostati andmetel oli Eestis 2009. aastal kokku kõigis sektorites 7453 teadustöötajat (avalikus sektoris 723, ärisektoris 2100, mittetulundussektoris 145 ja kõrghariduses 4485). Samuti on muutunud teadlaste ja inseneride vanuseline struktuur Eestis – 2010. aastal oli 70% erasektori ning 55% kõikide sektorite teadlastest alla 45 aasta vanad, mis osutab selgelt nooremate teadlaste osakaalu kasvule.

3. Üks oluline põhjus, miks vaatamata rahastamise kiirele kasvule ei ole T&A personal piisavalt kasvanud, on jätkuvalt teadustöötajate madal palk nii rahvusvahelises kui ka kodumaises võrdluses teiste tegevusaladega. 2008. aasta riigieelarves panustati küll rohkem meetmesse, mis tagaksid teadlaste konkurentsivõimelise palga, kuid selle ühekordse aktsiooni mõju ei ole olnud piisav.

4. Eesti kõrgharidusstrateegias aastateks 2006–2015 ja Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni (TA&I) strateegias 2007–2013 on seatud eesmärgiks jõuda doktoriõppes kaitsmise efektiivsuses aastaks 2015 Euroopa Liidu keskmiseni ja vähemalt 300 kaitsmiseni aastas, et tagada teaduse ja kõrghariduse jätkusuutlikkus ning katta ettevõtluse ja avaliku sektori vajadused Eestis. Vaatamata rakendatud toetusmeetmetele on doktoriõppe efektiivsus jätkuvalt probleemiks: 2002/2003–2006/2007 doktoriõppesse astujatest lõpetas 2005/2006–2009/2010 arvestuslikult ligikaudu 40%.

5. Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia on seadnud eesmärgiks, et andmebaasis Thomson Reuters Web of Knowledge (varem ISI) jõutakse 2013. aastal 1500 publikatsioonini (nende hulka arvestatakse kõik SCI-EXPANDED, SSCI ja A&HCI publikatsioonid, välja

arvatud konverentsiteesid (*meeting abstracts*). 2010. aastal oli see näitaja 1502 ja 2011. aastal jõudis 1505-ni (võttes arvesse ka asjaolu, et nii 2010. kui ka 2011. aasta publikatsioonide lisandub andmebaasi veel mõnda aega). Publitseerimise absoluutarvudest veelgi olulisem on publikatsioonide mõjukus mõõdetuna tsiteeringute arvuna, mis sisuliselt näitab teadustöö kvaliteeti. Võttes arvesse viimase 11 aasta (01.01.2000–31.12.2010) näitajaid, võib konstateerida, et Eesti on selles arvestuses maailmas 33. kohal, jäädes Kesk- ja Ida-Euroopa maade hulgas maha vaid Ungarist (28) ning olles eespool nii mõnestki vanemast Euroopa Liidu liikmesriigist (nt Portugal on 35. ja Kreeka 39. kohal). Hoolimata suhteliselt kõrgest positsioonist, jääb Eesti teadusartiklite mõjukus 10,8% alla maailma keskmisest tasemest (allikas: J. Allik, Estonian Science Estimated through Bibliometric Indicators. In: Research in Estonia. Tallinn, Estonian Academy of Sciences, 2011).

6. Eesti teadlased on olnud edukad väliskoostöö arendamisel, kus viimastel aastatel on kuni 15–17% T&A vahenditest tulnud välisfinantseerijatelt.

Võrreldes tulemusi Euroopa Liidu TA&I 7. raamprogrammi (7RP) alaprogrammides, näeme, et Eesti kuulub edukuselt taotlejate esimesse poolde. Võrreldes Eesti positsiooni Euroopa Liidu 27 riigiga, näeme, et kui Euroopa Komisjoni rahastus Eestile (46,5 mln eurot) moodustab 0,25% 7RP vastavast eelarvest, siis SKP osas moodustab Eesti vaid 0,1% Euroopa Liidu vastavatest summaarsetest näitajatest. Euroopa Komisjoni rahastuse ja SKP võrdluses on Eesti eraldi esile tõstetud 7RP vahearuandes, sest see eristub positiivselt teiste Kesk- ja Ida- Euroopa liikmesriikide omast (vt Interim Evaluation of the Seventh Framework. Report of the Expert Group. 12 November 2010). Kui võrrelda Euroopa Liidu riikide seisu, lähtudes Euroopa Komisjoni eelarvest ühe teadlase kohta (12 700 eurot), siis kuulub Eesti kümne esimese edukama riigi hulka (rahastus ühe teadlase kohta 13 200 eurot). Kahtlemata mängib nende tulemuse juures oma rolli ka riigi väiksus, kuid see ei ole peamine tegur. Võrreldes 6. raamprogrammi lõplike tulemustega, on Eesti eelarve ühe teadlase kohta oluliselt kasvanud (10 000 eurot pisut üle 13 000 euronit 2010. aasta lõpu andmetel). Sealjuures ei ole kasvutendents üldine, Euroopa Liidu liikmesriikidest on vaid Belgial, Taanil, Eestil, Portugalil, Soomel ja Tšehhil ette näidata suuremad eelarved kui 6. raamprogrammis.

Eesti teadlased on saanud ka esimesed Euroopa Teadusuuringute Nõukogu (European Research Council) alustavate teadlaste grandid: L. Mälksoo 2009 ja T. Teesalu 2011.

7. Eesti TA&I strateegia „Teadmispõhine Eesti II” kuuest kavandatud riiklikust teadus- ja arendusprogrammist kiitis Vabariigi Valitsus heaks kaks programmi (energia- ja biotehnoloogia) ning 2011. aasta lõpul veel kolm programmi (IKT, tervis, keskkond). Materjalitehnoloogias täismahus programmi ei käivitata, avatud taotlusvoor rakendatakse eelprogrammina.

Käivitunud on ka Eesti T&A rahvusvahelistumise ning teaduspoliitika seire programmid.

8. Teaduse tippkeskuste 2008. aasta juunis toimunud I taotlusvooru raames valiti välja järgmised tippkeskused ajavahemikuks 2007–2013:

Asutus	Tippkeskuse juht	Tippkeskuse nimetus
Tartu Ülikool	Martin Zobel	Bioloogilise mitmekesisuse tippkeskus
Eesti Biokeskus	Maido Remm	Genoomika tippkeskus
Tartu Ülikool	Eero Vasar	Siirdeuringud neuroimmunoloogiliste haiguste paremaks diagnostikaks ja raviks
Tallinna Tehnikaülikool	Tarmo Uustalu	Arvutiteaduse tippkeskus
Tartu Ülikool	Tanel Tenson	Keemilise bioloogia tippkeskus
Tartu Ülikool	Valter Lang	Kultuuriteooria tippkeskus
Tallinna Tehnikaülikool	Raimund Ubar	Integreeritud elektroonikasüsteemide ja biomeditsiini-tehnika tippkeskus

2011. aastal toimunud teaduse tippkeskuste II voorus valiti välja veel järgmised viis teaduse tippkeskust:

Asutus	Tippkeskuse juht	Tippkeskuse nimetus
Eesti Maaülikool	Ülo Niinemets	Keskkonnamuutustele kohanemise tippkeskus
Tartu Ülikool	Vladimir Hižnjakov	Mesosüsteemide teooria ja rakendused
Tartu Ülikool	Enn Lust	Kõrgtehnoloogilised materjalid jätkusuutlikuks arenguks
Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut	Martti Raidal	Dark Matter in (Astro)particle Physics and Cosmology
Tallinna Tehnikaülikool	Jüri Engelbrecht	Mittelineaarsete protsesside analüüsi keskus

Oluline on rõhutada, et tippkeskused moodustati eelkõige sihtfinantseeritavate teemade baasil, mis omakorda on tunnustuseks TKNi tegevusele teaduse kvaliteedi tagamisel.

9. Haridus- ja teadusministri 10. novembri 2009. aasta käskkirjaga nr 1126 moodustatud Eesti teaduse infrastruktuuri teekaardi koostamise töörühm valis välja 20 objekti, et lülitada need Eesti teaduse infrastruktuuri teekaardi objektide nimekirja. Objektide loetelu kinnitati 17. juunil 2010. aastal "Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2007–2013 "Teadmistepõhine Eesti" aastate 2010–2013 rakendusplaani lisana Vabariigi Valitsuse korraldusega nr 236.

2.2. Sihtfinantseerimise roll teadus- ja arendustegevuse rahastamisel Eestis

2.2.1. Sihtfinantseerimise positsioon Eesti teadus- ja arendustegevuse rahastamisel

Sihtfinantseerimine on teadus- ja arendusasutuse eduka alus- või rakendusteadusliku teema finantseerimine tunnustatud kvaliteedinõuete alusel (nn *research-driven*-projektid) teadusvaldkonnas, milles asutuse tegevus on positiivselt evalveeritud. Sihtfinantseerimise eesmärk on tagada nii teadustöö kõrge tase kui ka selle järjepidevus.

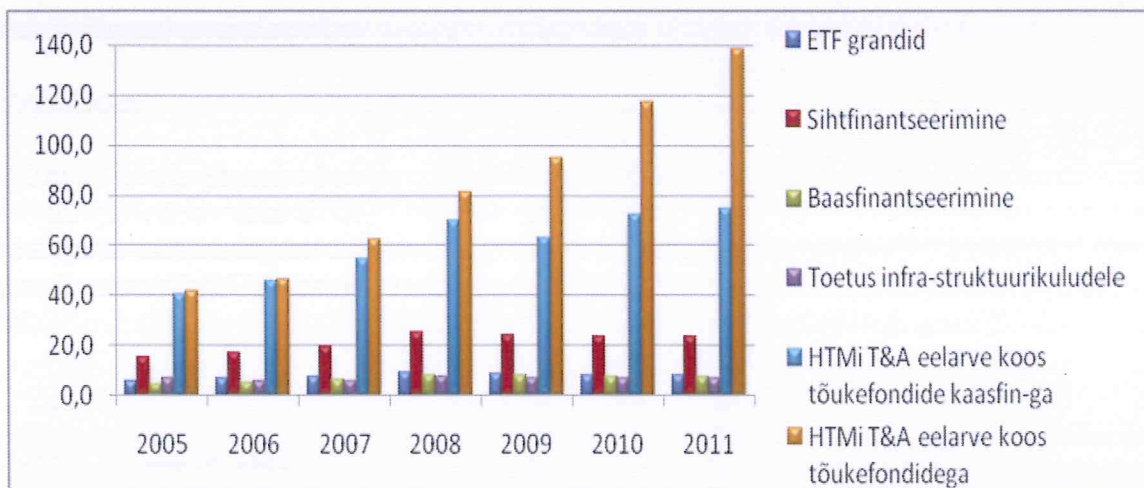
Eesti T&A rahastamise mahud suurenesid ajavahemikus 2001–2010 ligikaudu kolm korda (76,35 miljonilt eurolt 2001. aastal 232,76 miljoni euroni 2010. aastal). Statistikaameti andmetel moodustas sihtfinantseerimine Eesti teadus- ja arendustegevuse kogurahastamisest 2000. aastal umbes veerandi (26,9%) ning selle osatähtsus on sellest alates pidevalt langenud, moodustades 2004. aastal ca ühe kuuendiku (16,6%), 2007. aastal ühe üheksandiku (11,0%) ning 2010. aastal alla 10% (vt tabel 1).

Tabel 1. Sihtfinantseerimise osatähtsuse muutus Eesti T&A kogufinantseerimises 2000–2010.

aasta	T&A kogurahastamine (mln krooni)	SF summa (mln krooni)	SF osatähtsus
2000	579	156	26,9%
2004	1294	215	16,6%
2007	2717	299,7	11,0%
2010	3642	360,6	9,9%

Allikas: Eesti Statistikaamet

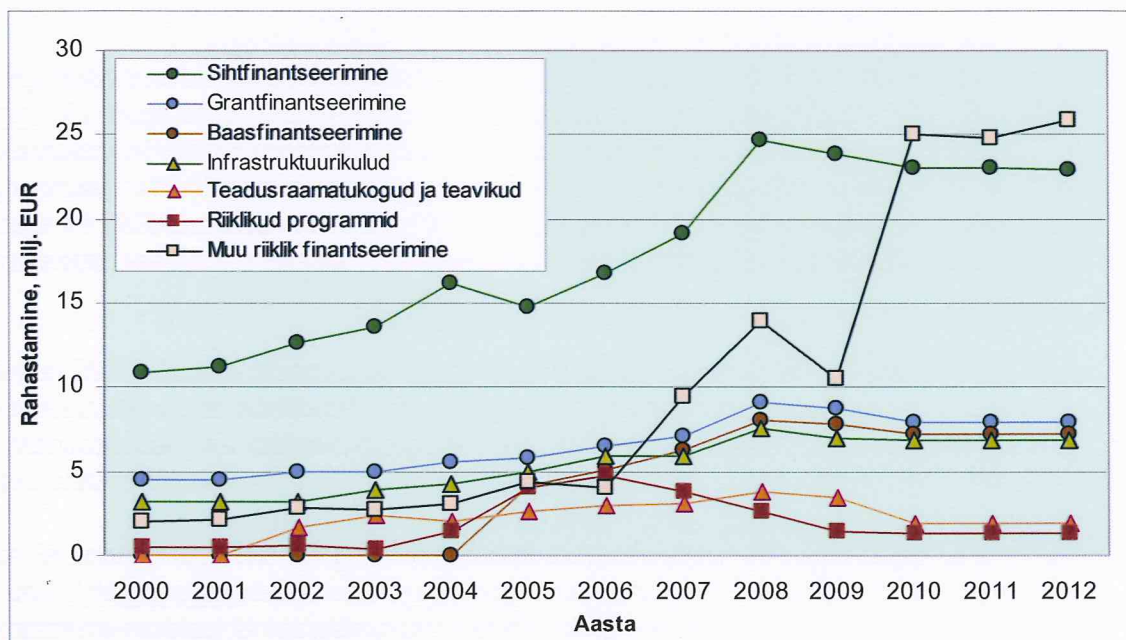
Samasugune tendents on jätkunud ka sihtfinantseerimise osakaalus Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarve kaudu rahastatavas teadus- ja arendustegevuses (joonised 2–4).

Joonis 2. Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarve ja selle põhikomponentide mahud (mln eurot).
Allikas: Riigieelarve

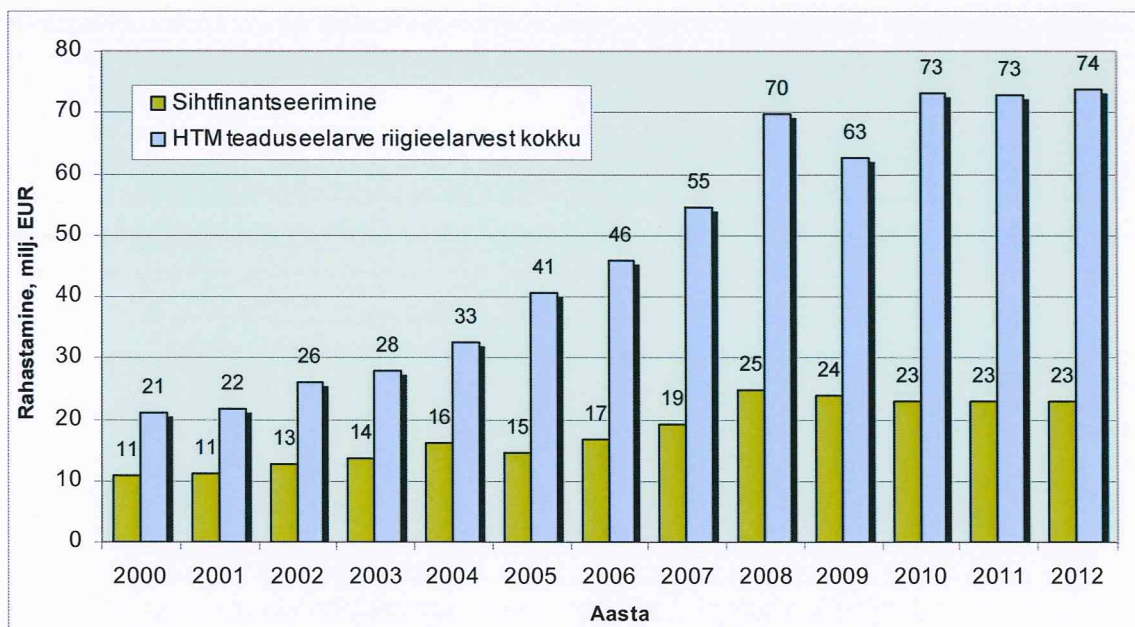
Nagu joonisel 2 näha, on viimasel kolmel aastal jätkunud T&A investeeringute hoogne kasv tõukefondide toetuste arvel, kuid samalt joonisel ilmneb ka väga suur disproportsioon investeeringute (tõukefondide vahendid) ning T&A tegevuskulude vahel.

Joonis 3 näitab HTMi teaduseelarve struktuuri muudatusi aastatel 2000–2012. Traditsiooniliste T&A rahastusvahendite (sihtfinantseerimine, ETFi grandid, baasfinantseerimine ja toetus infrastruktuuri kuludele) järjekindel kasv p ordus 2009. aastal languseks ning jäi 2010. ja 2011. aastal samale tasemele. Oluline on muu riikliku finantseerimise järsk kasv alates 2010. aastast tingituna eelkõige Euroopa Liidu tõukefondide vahendite (ESFi ja ERFi välisabi) kaasfinantseerimise olulisest kasvust.

Joonis 3. HTMi teaduseelarve struktuur aastatel 20003–2012.

Märkus: rubriik „Muu riiklik finantseerimine” h lmlab endasse teaduskollektsioonid, teaduspreemiad, Teaduste Akadeemia, ETFi tegevuskulud, Archimedese tegevuskulud, investeeringud, rahvusvaheliste organisatsioonide liikmemaksud, teaduse populariseerimine, muud sihtotstarbelised eraldised (geenivaramu, AHHA, ELNET, CERN jt), EL t ukevahendite (ESFi ja ERFi välisabi) kaasfinantseerimise jms.

Joonis 4. Sihtfinantseerimise osakaal HTMi teadus- ja arendustegevuse eelarves aastatel 2000–2012.

Lõppkokkuvõttes võime konstateerida, et sihtfinantseerimine on jätkuvalt olnud kõige olulisem traditsiooniline Eesti teadus- ja arendustegevuse rahastusvahend, kuigi selle suhteline osakaal riiklikus T&A rahastamise kogumahas aruandeperioodil järjekindlalt vähenes.

2.3.. Sihtfinantseerimise korraldamine

Teaduskompetentsi Nõukogu istungil 2. märtsil 2004. aastal moodustati üheksa valdkondlikku ekspertrühma, sama struktuuriga on TKN jätkanud tööd ka käesoleval aruandeperioodil. Aastateks 2010–2012 kinnitati järgmised ekspertrühmade esimehed:

Sotsiaalteadused	Rainer Kattel
Molekulaarbioloogia	Pärt Peterson
Põllumajandusteadused	Riho Gross
Tehnikateadused	Rein Küttner
Humanitaarteadused	Martin Ehala
Arstiteadused	Eero Vasar
Geoteadused	Volli Kalm
Reaalteadused	Jaan Aarik
Bioloogia ja keskkonnateadused	Meelis Pärtel

TKN on välja arendanud sihtfinantseeritavate teadusteemade taotluste ekspertiisi laiapõhjalise süsteemi. Taotluste hindamisse kaasatakse kvalifitseeritud erialaeksperte, 2007. aastast suuremal hulgal väliseksperte. Läbipaistvaks on muudetud nii otsustusprotsess kui ka rahastamise põhimõtted. 2010. aasta sihtfinantseerimise taotluste läbivaatamisel osales lisaks TKNi liikmetele 54 tippteadlasest koosnev ekspertide kogu, sh 20 väliseksperti, 2011. aasta taotluste läbivaatamisel ja retsenseerimisel osales lisaks TKNle 108 eksperti, sh 25 väliseksperti, 2012. aasta taotluste retsenseerimisel osales lisaks TKNle 155 eksperti, neist 38 väliseksperti.

Kõiki uute teemade taotlusi hindavad vähemalt kaks sõltumatut retsensenti, koondhinne taotlusele kujundatakse kogu ekspertrühma koosolekul põhjalikul arutelul, millel osaleb ka valdkonda kureeriv TKNi liige. Järgmises etapis analüüsib TKN iga teemat oma istungil. Lõppkokkuvõttes käsitleb iga

taotlust 15–24 eksperti, kelle koondarvamuse esitab TKNi liige TKNi koosolekul, kus arutelu järel antakse soovitus teema rahastamise kohta. Taotlusele antud lõpphinnang edastatakse nii taotlevale asutusele kui ka teadusteema juhile. Selline ekspertiisimudel on võimaldanud hoida finantseeritavate teemade arvu aruandeperioodil suhteliselt stabiilsena ja taganud selle, et ainult väga hea või väljapaistva hindega taotlused on leidnud finantseerimist.

Paljud teadus- ja arendusasutused taotlevad teemade mahu suurendamist seoses nii uute potentsiaalsete põhitäitjate lisandumise kui ka teema teadusliku fookuse edasiarendamisega. Ka sihtfinantseerimise mahu suurendamist taotlevaid jätkutaotlusi retsenseerivad sõltumatud eksperdid. Jätkuvate teemade mahu suurendamise taotluste hindamise skeem on samane uute taotluste hindamise skeemiga, lisaks võetakse otsuse kujundamisel arvesse vahearuandes kajastuvat infot teema senise täitmise kohta.

Teemade rahastusettepanekute kujundamisel arvestas TKN riigieelarveseadusest tulenevate võimalustega, võttes arvesse taotlustele antud hinnangut, kvalifitseeruvate põhitäitjate arvu ning seda, kas tegemist on teoreetilise või eksperimentaalse ja vaatlusliku teemaga.

Alates 2010 aasta taotlusvoorst võttis TKN kasutusele sihtfinantseeritavate teemade hindepõhiselt diferentseeritud rahastamismudeli, mida 2010. ja 2011. aasta taotlusvoorus rakendati kolmes astmes: madalam hindeklass (hinne 3), keskmine hindeklass (hinded 3,5 ja 4) ning kõrgeim hindeklass (hinded 4,5 ja 5). Eri rahastamismudelite analüüsi tulemusel otsustas TKN rahastust diferentseerida, kasutades järgmisi koefitsiente: madalam hindeklass – 1,00; keskmine hindeklass – 1,04; kõrgem hindeklass – 1,08. Nimetatud rahastamiskoeffitsiente rakendati nn pearaha mudelile. Sihtfinantseerimise 2012. aasta taotlusvoorus otsustas TKN veelgi enam järgida konsensuslikku arusaama toetada tiptasemel alusuuringuid. Lähtudes SFi määruse paragrahvi 10 lõikest 4 („Jätkuva sihtfinantseeritava teadusteema maksumust võib vähendada juhul, kui „väheneb sihtfinantseeritava teadusteema maht või vahearuande alusel on teema täitmise kvaliteet langenud madalamale teema alustamisel hinnatud tasemest ning jääb teemade üldises pingereas esimese 75% hulgast välja või ilmneb käesoleva määrusega kehtestatud tingimuste ja korra rikkumine“), soovitas TKN 2012. aastal kasutada sihtfinantseeritavate teemade hindepõhiselt diferentseeritud rahastamist, võttes aluseks järgmised koefitsiendid: teemad hindega „väljapaistev“ (5) koefitsiendiga 1,14; teemad hindega „väga hea“ – „väljapaistev“ (4,5) koefitsiendiga 1,09; teemad hindega „väga hea“ (4,0) ja „hea“ – „väga hea“ (3,5) koefitsiendiga 1,04; teemad hindega „hea“ (3,0) koefitsiendiga 0,94 ning teemad hinnetega „rahuldav“ – „hea“ (2,5) ja „rahuldav“ (2,0) koefitsiendiga 0,89.

Selline teadustöö kvaliteedil põhinev diferentseerimine võimaldas finantseerida kõrgeima hindeklassiga teemasid 100% või suuremas summas kui 2011. aastal ning keskmise hindeklassiga teemasid 100% ulatuses 2011. aastal eraldatud summast.

Aruandeperioodil rakendati rahastusotsuste tegemisel järgmisi arvestuslikke parameetreid:

Tabel 2. SFi teemade arvestuslikud parameetrid 2006–2012 (eurodes).

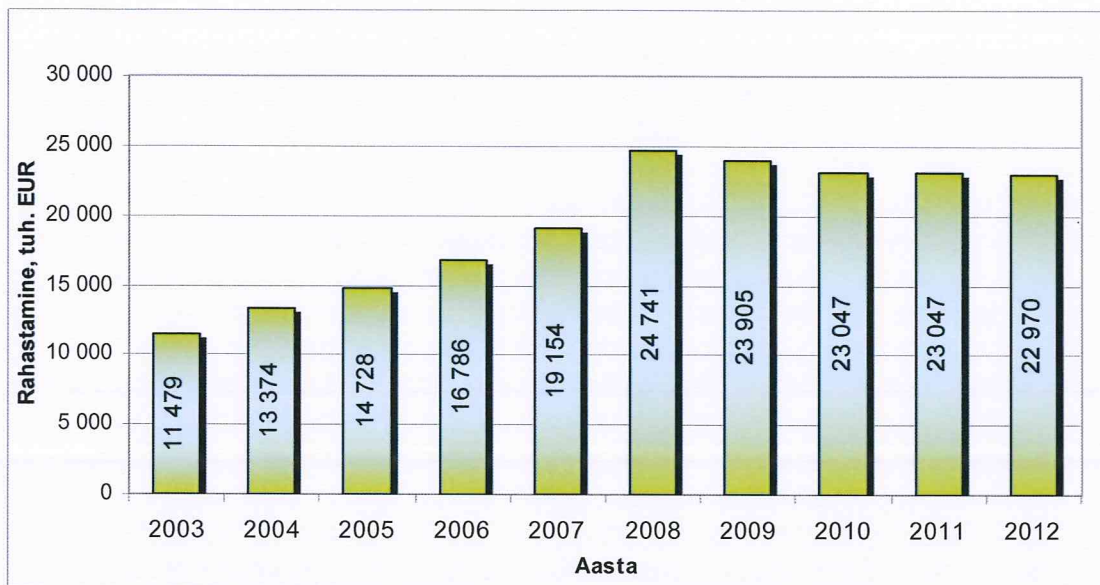
	Teadustöötaja aastane arvestuslik palgakulu (sõltumata teaduskraadist)	Teadustöö kulu kvalifitseeruva põhitäitja kohta	
		eksperimentaalsetel teemadel	teoreetilistel teemadel
2006	11 504	4 538	1 406
2007	13 421	4 857	1 981
2008	17 256	5 752	2 301
2009	17 256	4 864	1 956
2010	15 051	4 216	1 688
2011	15 051	4 216	1 688
2012	15 050	4 200	1 700

Märkus: aastatel 2006–2011 arvestuse aluseks olnud summad on konverteeritud kroonidest eurodesse.

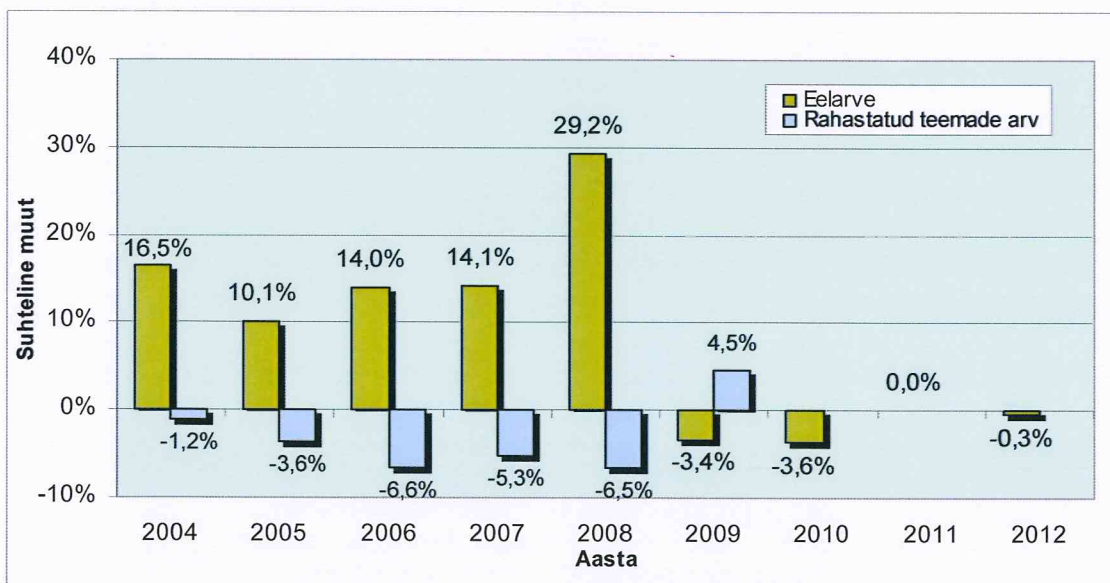
3. Sihtfinantseerimise olulised suundumused aruandeperioodil

3.1. Sihtfinantseerimise rahastamise dünaamika

Aastatel 2003–2008 kasvasid sihtfinantseerimiseks riigieelarvest eraldatud summad oluliselt – 2,15 korda (joonis 5). Samas jäi finantseerimine 2009. aastal esialgu 2008. aasta tasemele, pärast 2009. aasta teise lisaeelarve vastuvõtmist aga vähenes 3,4% võrra (vt joonis 6).

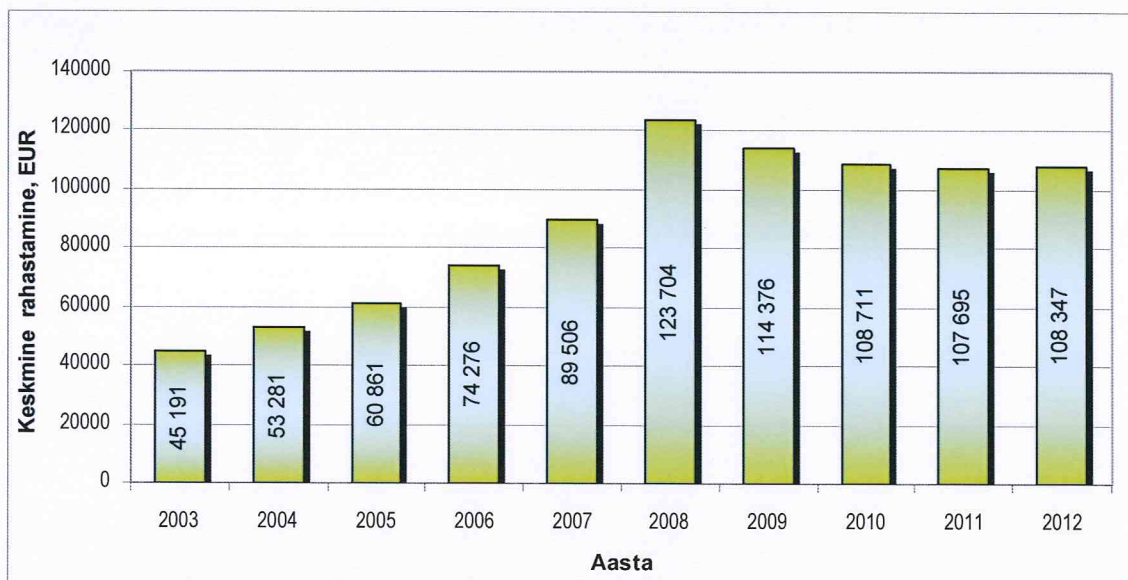

Joonis 5. Sihtfinantseerimise eelarve aastatel 2003–2012.

Joonis 6. Sihtfinantseerimise eelarve ja teemade arvu muutus perioodil 2003–2012.

2010. aasta riigieelarve seaduses oli sihtfinantseerimiseks ette nähtud 360 604 000 krooni. Seega vähenes 2010. a sihtfinantseerimise maht 2009. aastaga võrreldes 3,4%. 2011. eraldati teadusteemade sihtfinantseerimiseks 360 604 000 krooni, mis on samal tasemel nagu 2010. aastal. 2012. aasta riigieelarve seaduses on teadusteemade sihtfinantseerimiseks ette nähtud 22 969 592 eurot (359 396 018 krooni), mis on 0,3% võrra vähem kui 2011. aastal.

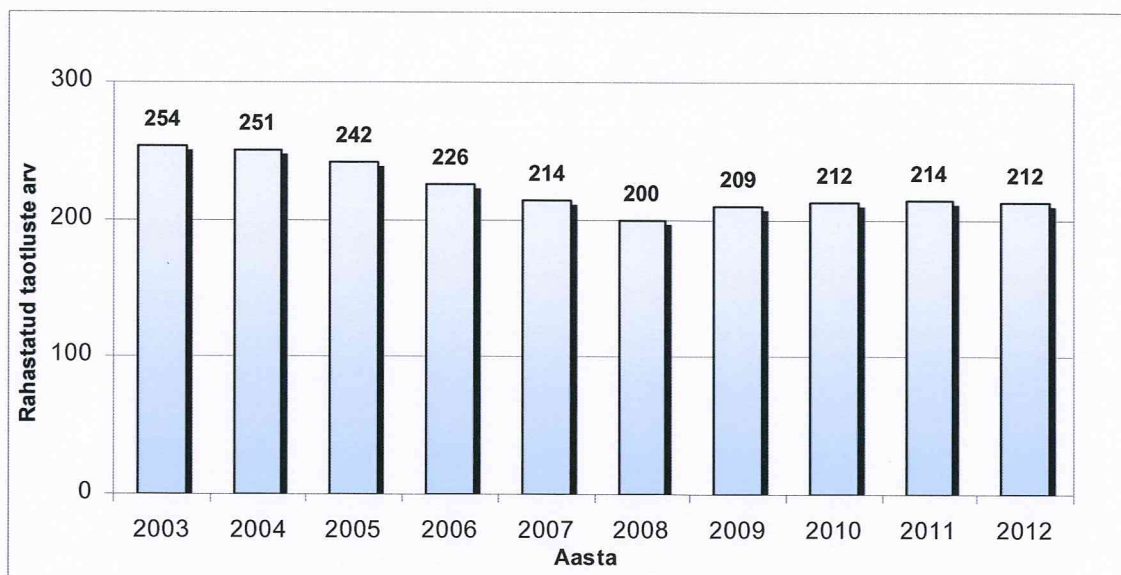

Joonis 7. Sihtfinantseeritud teemade keskmine rahastamine aastatel 2003–2012.

Perioodil 2007–2009 kasvas ühe teema rahastamise keskmine maht oluliselt, jõudes 123 700 euroni (1,94 miljoni kroonini) 2008. aastal. Muudatused teema keskmises rahastamises perioodil 2009–2012 olid tingitud nii riigieelarve seadustest kui ka sellest, et teemade arv kõikus sel perioodil 209 ja 214 vahel.

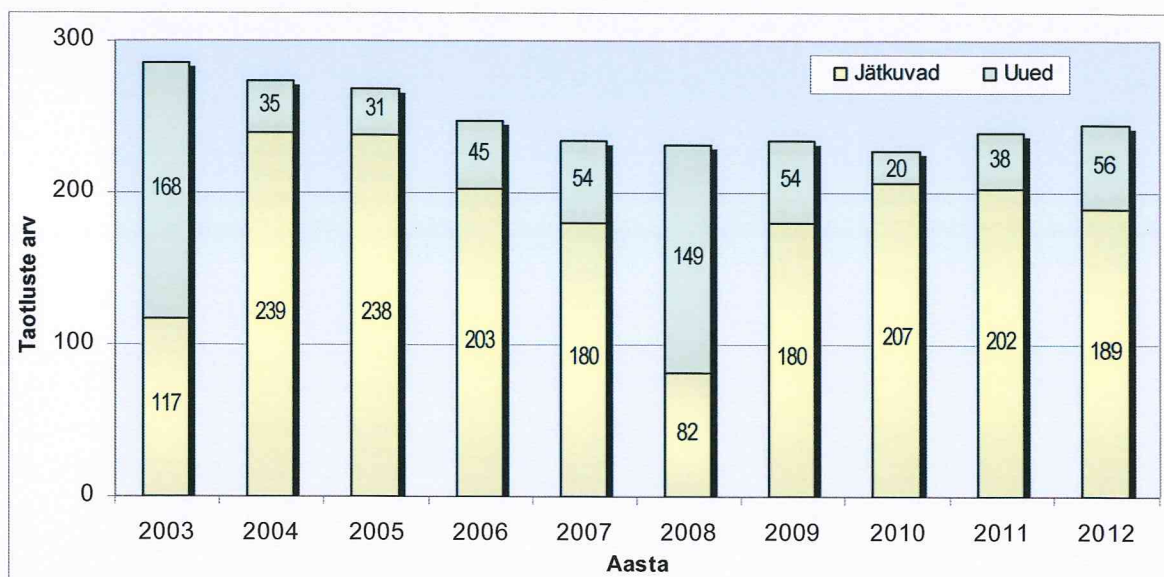
3.2. Sihtfinantseeritavate teemade arv ja taotluste rahuldamine

Sihtfinantseerimise taotluste ajaline dünaamika on tsükliline, sest paljud taotlused algavad ja lõpevad sünkroonselt. Ülevaate lõppevate, jätkuvate ja uute sihtfinantseerimise taotlustest aastatel 2003–2012 annavad joonised 8–10.

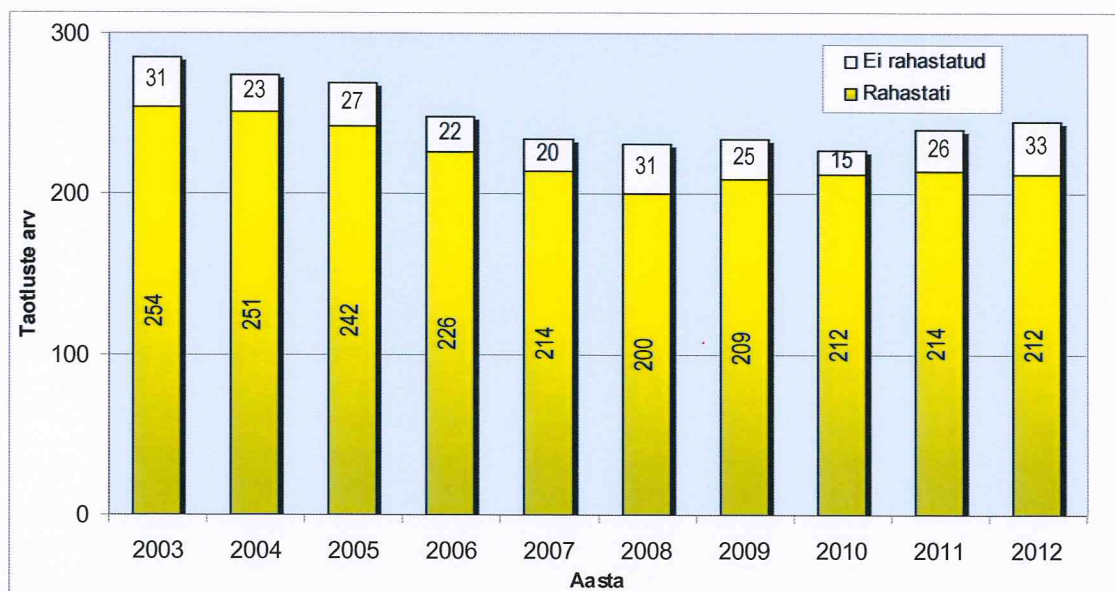
Joonis 8. Rahastatud sihtfinantseeritud teemade arv aastatel 2003–2012.

Konkurents teadusteemade sihtfinantseerimise taotluste vahel on viimastel aastatel märgatavalt tugevnenud. TKN pööras jätkuvalt suurt tähelepanu taotluste kvaliteedile, lähtudes sihtfinantseerimise avalike ja ühetaoliste reeglite väljatöötamisest HTMi regulatsioonide tasemel ning nende

Joonis 9. Lõppevate ja uute sihtfinantseerimise taotluste arv aastatel 2003–2012.

põhimõttekindlast järgimisest TKNi poolt. Finantseeritavate teemade arv jäi aruandepariodil 209–214 vahele, olulist rolli mängis siin ka eelmainitud sihtfinantseerimise rahastamise stagneerumine. Aastatel 2010–2012 ükski jätkuv teema rahastamata ei jäänud, küll aga muutus igal aastal eraldiste arvutamise põhimõte (vt p 2.3).

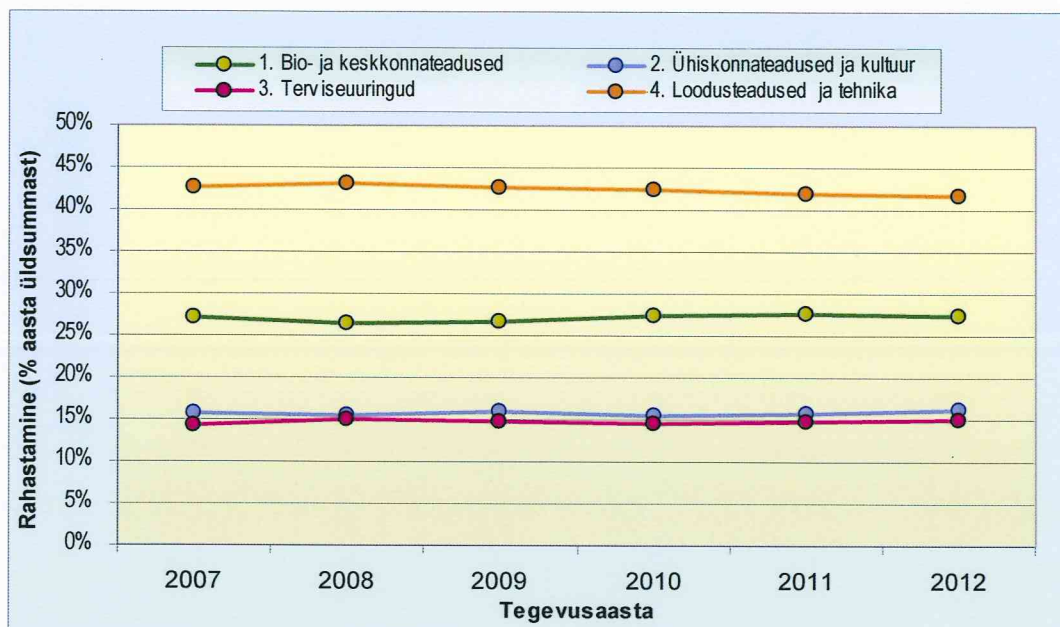

Joonis 10. Rahastatud jätkuvate ja uute sihtfinantseerimise teemade ning rahastamata jäänud uute taotluste arv aastatel 2003–2012.

Rahastatud teemade arv on 2012. aastal märgatavalt väiksem kui see oli aastatel 2003–2006. Teemade liitmine ei olnud samas TKNi eesmärk omaette. Efektiivselt funktsioneeriva teadlaskollektiivi suurus sõltub nii teadusharu spetsiifikast kui ka konkreetse teadusharu või teadus- ja arendusasutuse osast Eestis. TKN vaatles seetõttu iga teemataotlust eraldi ning sisulise vajaduse korral rahastati erandina ka kolme põhitäitjaga taotlusi.

3.3. Teadusvaldkondade rahastamine

Kõigi valdkondade sihtfinantseerimise taotluste puhul hinnatakse eelkõige nende kvaliteeti, kasutades valdkonnaspetsiifilisi hindamiskriteeriume vastavalt haridus- ja teadusministri 9. aprilli 2002. aasta määruses nr 31 „Teadus- ja arendusasutuste teadusteemade sihtfinantseerimise tingimused ja kord” toodud põhimõtetele (§ 22). Sihtfinantseerimiseks ette nähtud rahasumma ei ole eelnevalt jagatud teadusvaldkondade vahel. Rahastusotsused tehakse vaid taotluse kvaliteedi põhjal, kusjuures eri valdkondade eksperdikomisjonide antud hindede võrdleb ja analüüsib TKN, kes teeb ka koondhinde andmise ettepaneku. Ülevaate teadusvaldkondade suhtelisest rahastamisest aastatel 2007–2012 annab joonis 11.

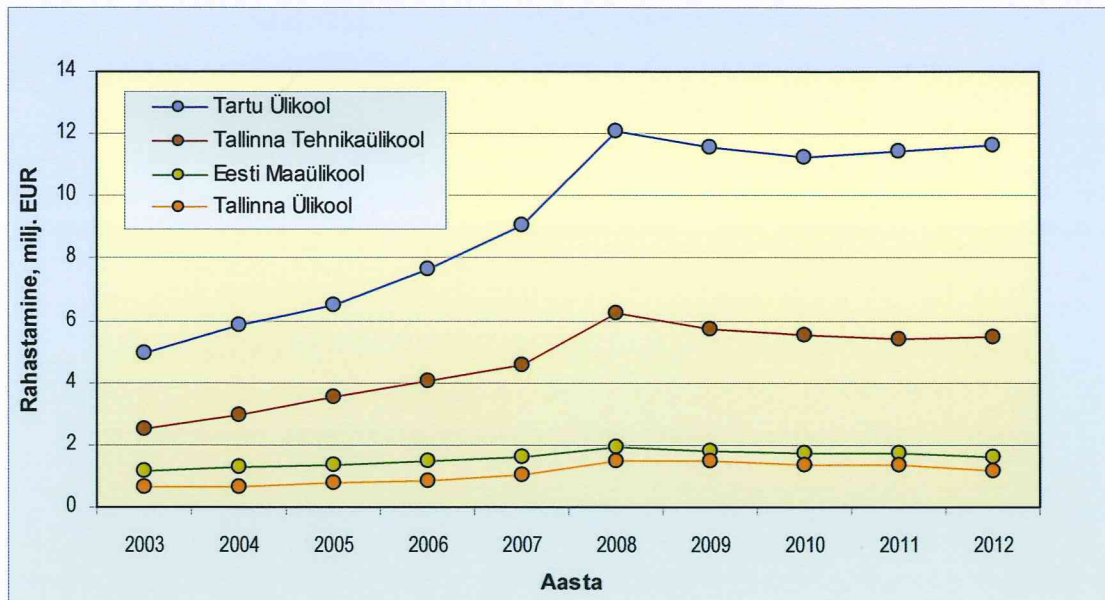
Joonis 11. Teadusvaldkondade suhteline rahastamine aastatel 2007–2012.

Märkus: Interdistsiplinaarsete teemade teadusvaldkonda kuuluvuse määratlemisel on lähtutud taotluses esitatud valdkondade loetelust ja nende osakaalust (%) konkreetses uurimistöös. Üks teema saab olla seotud kuni kolme valdkonnaga.

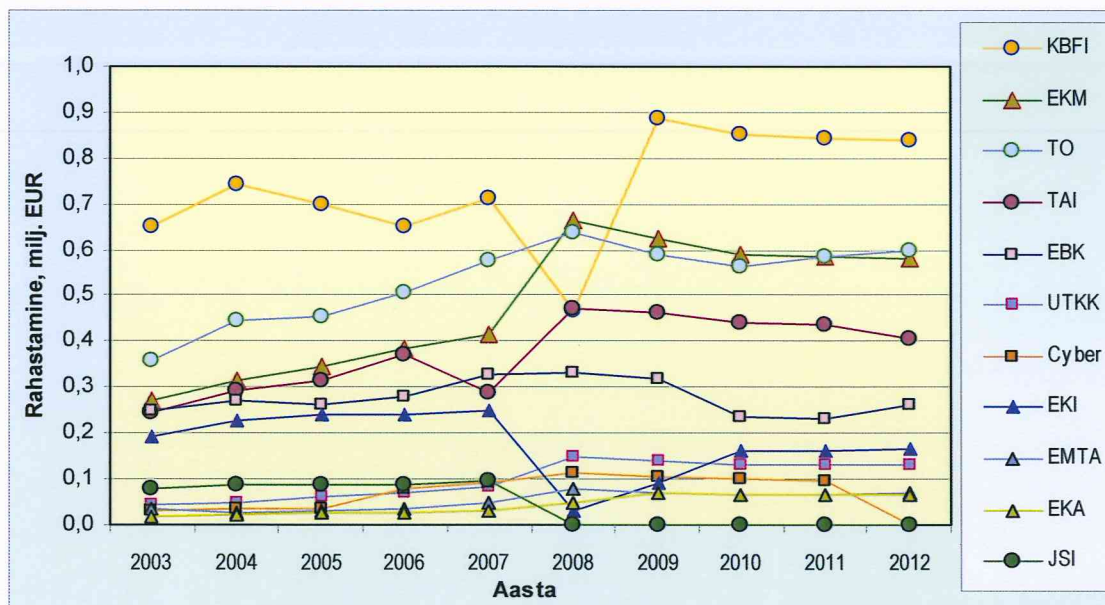
Nagu jooniselt 11 näha, on sihtfinantseerimise rahade valdkondlik jaotus olnud aruandeaastatel stabiilne ning vastab ligikaudu Eestis vastavatel erialadel töötavate teadlaste potentsiaalile. Kõikumised aastate lõikes on sisuliselt tingitud üksikute teemade kohta tehtud rahastusotsustest ega peegelda üldisi tendentse.

3.4 Teadus- ja arendusasutuste sihtfinantseerimine

Nii suuremate ülikoolide kui ka teiste teadus- ja arendusasutuste osakaal sihtfinantseerimises on viimastel aastatel olnud suhteliselt stabiilne (joonised 12–13).

Joonis 12. Nelja suurema ülikooli sihtfinantseerimine aastatel 2003–2012.

Joonis 13. EKA, EMTA ja teiste teadus- ja arendusasutuste sihtfinantseerimine aastatel 2003–2012.

3.5. Teemade põhitäitjad ja vastutavad täitjad ning nende kvalifikatsiooni iseloomustavad näitajad

Haridus- ja teadusministri 9. aprilli 2002. aasta määruse nr 31 „Teadus- ja arendusasutuste teadusteemade sihtfinantseerimise tingimused ja kord” paragrahvid 5 ja 6 määratlevad üheselt teadusteema põhitäitja mõiste. Kõigis teemades osalejate teaduskraadi, ameti, ametinimetuse, vanuse ja publikatsioonide arvu kohta käivates analüüsid on isikuid arvestatud ühtemoodi, arvestamata nende planeeritud osalust. Nii näiteks põhitäitjad, kes esinevad teemas nii teadustöötaja kui õppejõuna, on võrdselt arvestatud mõlemas grupis. Taotletud või rahastatava töehõivega seonduvatele analüüsidele see enesestmõistetavalt ei laiene.

Tabel 3. Teema põhitäitjate ametikohtade arv 2012. aastal sihtfinantseerimise taotlustes ja rahastusotsuses võrrelduna 2009. aastaga.

Ametikohad		Isikute arv		Ametikohtade arv							
				taotlustes				rahastamisotsuses			
				kokku		teema keskmine		kokku		teema keskmine	
				2009	2012	2009	2012	2009	2012	2009	2012
Teadus-töötajad	juhtivteadur	46	47	1241,9	1395,1	5,94	6,58	1079,8	1100	5,17	5,19
	vanemteadur	756	787								
	teadur	647	752								
	admin.-töötaja	11	18								
Kokku:		1460	1604	1241,9	1395,1	5,94	6,58	1079,8	1100	5,17	5,19
		muut=>	9,9%	muut=>	12,3%	muut=>	10,8%	muut=>	1,9%	muut=>	0,4%
Õppejõud	professor	287	265	479,8	484,7	2,30	2,29	427,7	418,7	2,05	1,98
	emer.professor	16	14								
	dotsent	208	201								
	assistent	10	28								
	lektor	42	70								
	admin.-töötaja	25	26								
Kokku:		588	604	479,8	484,7	2,30	2,29	427,7	418,7	2,05	1,98
		muut=>	2,7%	muut=>	1,0%	muut=>	-0,4%	muut=>	-2,1%	muut=>	-3,4%
KÕIK kokku:		1918	2105	1721,7	1879,8			1507,5	1519		
		muut=>	9,7%	muut=>	9,2%			muut=>	0,7%		

Märkus: 130 isikut esinevad üheaegselt teadustöötaja ja õppejõuna.

Tabeli 3 põhjal võib välja tuua mõned suundumused aruandeperioodil:

1. Taotlustes kasvas oluliselt teadustöötajate arv, samal ajal kui rahastamiseks eraldatud summa jäi samaks.
2. Jätkus tendents viia õppejõude üle teadustöötajate kohtadele, seda eriti professorite puhul.
3. Oluliselt (67%) kasvas teadustöösse kaasatud lektorite ja assistentide arv.

Järgnevates tabelites on võrdlevalt toodud andmestikud sihtfinantseeritavate teemade kohta aastatel 2009 (TKNi eelmise koosseisu viimasel tööaastal) ja 2012 nii teadus- ja arendusasutuste kui ka TKNi ekspersedigruppide lõikes.

Teadusstrateegilistes dokumentides on toodud välja vajadus suurendada nii teadustöötajate arvu Eestis kui ka tagada nende töötasude konkurentsivõime. On selge, et piiratud ja isegi vähenevate sihtfinantseerimisvahendite puhul on need kaks eesmärki teineteisele vastukäivad. TKN on oma rahastusotsustes püüdnud käituda tasakaalustatult ning püüdnud eelkõige vältida teemade rahastatavate põhitäitjate rahastustaseme (vt tabel 2) langust.

Tabelite 6 ja 7 alusel võib välja tuua, et SF2012 temajuhtide ja põhitäitjate keskmine vanus on täpselt sama, mis 2009. aastal (M – 49, N – 46); meeste ja naiste arvu suhe keskmestatuna üle kõigi SF2012 teemade on 59:41, mis näitab, et naiste osakaal on natuke suurenenud võrreldes SF2009 näitajatega, kus teemade keskmiseks oli 60:40. Samuti on pisut suurenenud naiste osakaal reaal- ja tehnikateadustes, 2009. aastaga võrreldes on naiste osakaal oluliselt kasvanud molekulaarbioloogias (2012. aastal on see 50:50).

Tabel 4. Teadustöötajate ja õppejõudude arvuline koosseis teaduskraadi ja ametikoha järgi ning taotletud ja rahastatud ametikohtade arv 2009. ja 2012. aastal sihtfinantseeritud teemades teadus- ja arendusasutuste loikes.

Asutus	Aasta	Teadmiste arv	Teemajuhid ja põhitäitjad											Taotletud ametikohad					Saadud ametikohad ja % taotletust						
			doktooreid	magistreid	doktorante	teadustöötajad				õppejõud			ei kvalifits.	teadustöötajad			tead.	% õppej.	% taotletust						
						admin.	j. teadurid	v. teadurid	teadurid	admin.	teadurid	professorid		dotsendid	teised	kokku				M	N	M	N		
Tartu Ülikool	2012	112	1093	953	140	57	10	14	333	447	15	157	111	75	25	685,4	384	302	290,7	183	108	542,3	79%	251	86%
	2009	109	962	828	134	21	3	9	305	373	10	149	126	49	20	588,3	330	259	284,4	195	89,6	512,5	87%	260	91%
Tallinna Tehnikaülikool	2012	46	521	443	78	44	2	21	222	153	2	78	59	11	7	339,2	227	113	115,5	97,1	18,4	258,9	76%	92,6	80%
	2009	42	436	377	59	1	2	17	208	105	3	73	42	10	3	289,7	189	100	105,3	86,3	19	254,5	88%	85,8	81%
Tallinna Ülikool	2012	16	135	111	24	6	---	4	58	32	8	23	15	12	1	73,5	32,3	41	33,05	16,4	16,7	63,25	86%	32,8	99%
	2009	18	152	125	27	4	---	5	58	43	7	36	20	8	---	78,45	32,7	46	46,55	25,5	21,1	70	89%	38,5	83%
Eesti Maailikool	2012	12	152	129	23	5	1	5	66	48	1	21	20	6	---	97,3	47,3	50	34,5	20,5	14	73,75	76%	28,8	83%
	2009	13	144	122	22	2	---	3	68	43	2	23	16	1	1	97,9	48	50	34	25	9	78,75	80%	28,8	85%
Eesti Kunstiakadeemia	2012	1	7	5	2	---	---	---	3	2	2	1	2	1	---	3,5	1,5	2	3	1,5	1,5	3,5	100%	3,5	117%
	2009	1	8	6	2	---	---	---	---	6	2	1	1	---	---	5,5	2,5	3	1,5	1	0,5	3,5	64%	3,5	233%
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	2012	1	10	10	---	---	---	---	3	---	1	4	2	---	1	3	1	2	7	5	2	3	100%	5,5	79%
	2009	1	9	9	---	---	---	---	2	---	1	3	2	---	---	3	1	2	5,5	4,5	1	3	100%	5,5	100%
Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut	2012	7	63	53	10	5	---	5	34	23	---	1	---	---	---	55,3	33,3	22	1	1	---	42,05	76%	2	200%
	2009	7	54	46	8	---	---	---	9	30	14	---	---	---	2	46,65	30,5	16	1	1	---	42,05	90%	2	200%
Eesti TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus	2012	1	9	6	3	---	1	---	5	3	---	---	---	---	---	8,5	3	5,5	---	---	---	7,5	88%	---	---
	2009	1	8	4	4	---	2	---	---	3	3	---	---	---	---	7,5	3	4,5	---	---	---	7,5	100%	---	---
Eesti Biokeskus	2012	2	15	12	3	1	1	1	9	4	---	---	---	---	1	14,25	9,25	5	---	---	---	12,25	86%	1	---
	2009	3	19	11	8	3	1	1	8	9	---	1	---	---	1	17,25	9,25	8	0,5	0,5	---	14,75	86%	1,5	300%
Eesti Kirjandusmuuseum	2012	5	54	44	10	5	1	---	30	23	---	---	---	---	---	40,4	8,5	32	---	---	---	33,8	84%	1	---
	2009	5	48	33	15	2	1	---	26	21	---	1	1	---	---	37,3	8,5	29	1,1	---	1,1	33,8	91%	1	91%
Tartu Observatoorium	2012	3	38	33	5	2	1	---	22	15	---	---	---	1	35,5	28,5	7	---	---	---	28,75	81%	---	---	

	2009	3	35	31	4	1	19	15				32	27	5		27,75	87%							
Tervise Arengu Instituut	2012	4	29	24	5	3	13	16				26,75	6,5	20		21,5	80%							
	2009	4	27	24	3	1	12	14				24,7	8	17		21,7	88%	1						
Cybernetica AS	2012	---	---	---	---	---	---	---				---	---	---		---	---	---						
	2009	1	8	6	2	---	6	2				6,7	6,7	---		5	75%	---						
Eesti Keele Instituut	2012	2	17	14	3	1	11	5				12,5	2	11		9,5	76%	0,5						
	2009	1	8	5	3	---	5	3				7	0,5	6,5		5	71%	---						
KOKKU:	2012	212	2143	1837	306	129	50	809	771	28	286	208	104	36	1395	784	611	485	324	161	1100	79%	419	86%
	2009	209	1918	1627	291	34	11	46	756	647	25	287	208	68	1242	697	545	480	339	141	1080	87%	428	89%
Suhteline jaotus =>	2012		100%	86%	14%	6%	1%	3%	49%	47%	4%	46%	33%	17%	100%	56%	44%	100%	67%	33%				
	2009		100%	85%	15%	2%	1%	3%	52%	44%	4%	49%	35%	12%	100%	56%	44%	100%	71%	29%				
Teemas keskmiselt =>	2012		10,11	8,67	1,44	0,6	0,1	0,2	3,82	3,64	0,1	1,4	1	0,5	6,58	3,7	2,9	2,29	1,53	0,76	5,19		1,98	
	2009		9,18	7,78	1,39	0,2	0,1	0,2	3,62	3,1	0,1	1,4	1	0,3	5,94	3,33	2,6	2,3	1,62	0,68	5,17		2,05	

Märkus: Teadustöötajate ja õppejõudude arv kokku ületab isikute arvu, kuna ligikaudu 130 isikut esinevad üheaegselt teadustöötajate ja õppejõuna. Osa magistrante on samal ajal ka doktorandid.

Tabel 5. Teadustöötajate ja õppejõudude arvuline koosseis teaduskraadi ja ametikoha järgi ning taotletud ja rahastatud ametikohtade arv 2009. ja 2012. aastal sihtfinantseeritud teemades eksperdigruppide lõikes.

Teadusvaldkond	Aasta	Teemade arv	Teemajuhid ja põhitäitjad										Taotletud ametikohad				Saadud ametikohad ja % taotletust							
			doktooreid	magistreid	doktorante	teadustöötajad			õppejõud				teadustöötajad		õppejõud		tead.	% õppej.	%					
						admin.	j. teadurid	v. teadurid	teadurid	admin.	professorid	dotsendid	teised	ei kvalifits.	kokku	M				N	M	N		
1. Sotsiaalteadused	2012	20	173	147	26	4	2	47	46	5	51	17	16	4	82,25	31,8	51	63,9	36,1	27,8	70,9	86%	56,5	88%
	2009	22	205	171	34	5	4	44	59	2	64	32	12	---	91,7	30,1	62	87,4	52,4	35	75,15	82%	63,8	73%
2. Molekulaarbioloogia	2012	36	275	206	69	39	2	10	92	3	25	13	4	5	223,3	103	120	32,2	24,7	7,5	173,5	78%	39	121%
	2009	36	242	187	55	13	2	11	98	3	25	11	4	8	189,2	91,5	98	33,7	26,5	7,25	168,7	89%	40,5	120%
3. Põllumajandusteadused	2012	10	122	102	20	2	4	49	49	2	17	9	3	---	85,75	51,4	34	19,45	16	3,5	68,7	80%	20	103%
	2009	11	111	92	19	1	---	2	51	41	2	16	7	2	79,85	47	33	20,75	18,3	2,5	71,7	90%	20	96%
4. Tehnikateadused	2012	28	348	298	50	34	1	11	134	105	---	53	11	8	213,6	158	56	99,8	85,6	14,2	151,3	71%	68,6	69%
	2009	27	299	265	34	---	1	8	132	74	2	57	36	5	186,9	139	48	87	74,7	12,3	169,2	91%	68,8	79%
5. Humanitaarteadused	2012	32	302	248	54	25	6	3	126	86	11	32	35	2	172,2	64,9	107	73,6	38,7	34,9	135,5	79%	74,3	101%

	2009	28	232	184	48	2	4	3	101	66	7	32	32	12	1	133,6	48,6	85	65,1	37,8	27,3	116,6	87%	66,5	102%
6. Arstiteadused	2012	24	254	227	27	5	---	1	76	106	---	33	41	32	5	135,9	47	89	80,2	42,5	37,7	106,5	78%	60,3	75%
	2009	24	230	195	35	3	---	---	70	94	---	27	47	23	7	121	42,5	78	75,75	42,5	33,3	100	83%	67,8	90%
7. Geoteadused	2012	7	68	60	8	4	1	2	38	21	1	5	1	---	3	50,25	31,7	19	4,75	4,75	---	39,6	79%	5,8	122%
	2009	7	63	52	11	2	1	1	35	22	1	4	---	---	---	46,25	28,2	18	4,25	4,25	---	39,65	86%	5	118%
8. Reaalteadused	2012	34	399	366	33	9	4	11	171	143	3	44	23	14	8	285,2	221	64	68,85	48,7	20,2	232,2	81%	62,8	91%
	2009	34	359	324	35	3	3	13	156	124	4	37	28	6	6	263,5	204	60	66,65	53,3	13,4	223,6	85%	61,3	92%
9. Bioloogia ja keskkonnateadused	2012	21	202	183	19	7	2	6	76	77	3	26	19	6	1	146,7	74,4	72	41,95	27,2	14,8	121,8	83%	31,5	75%
	2009	20	177	157	20	5	---	4	69	68	4	25	15	3	1	130	66,3	64	39,2	29	10,3	115,3	89%	34	87%
KOKKU:	2012	212	2143	1837	306	129	18	50	809	771	28	286	208	104	36	1395	784	611	485	324	161	1100	79%	419	86%
	2009	209	1918	1627	291	34	11	46	756	647	25	287	208	68	29	1242	697	545	480	339	141	1080	87%	428	89%
Suhteline jaotus =>	2012		100%	86%	14%	6%	1%	3%	49%	47%	4%	46%	33%	17%	2%	100%	56%	44%	100%	67%	33%				
	2009		100%	85%	15%	2%	1%	3%	52%	44%	4%	49%	35%	12%	2%	100%	56%	44%	100%	71%	29%				
Teemas keskmiselt =>	2012		10,11	8,67	1,44	0,6	0,1	0,2	3,82	3,64	0,1	1,4	1	0,5		6,58	3,7	2,9	2,29	1,53	0,76	5,19		1,98	
	2009		9,18	7,78	1,39	0,2	0,1	0,2	3,62	3,1	0,1	1,4	1	0,3		5,94	3,33	2,6	2,3	1,62	0,68	5,17		2,05	

Märkus: Teadustöötajate ja õppejõudude arv kokku ületab isikute arvu, kuna ligikaudu 130 isikut esinevad üheaegselt teadustöötajate ja õppejõudude ja õppejõudude arv kokku ületab isikute arvu, kuna ligikaudu 130 isikut esinevad üheaegselt teadustöötajate ja õppejõudude ja õppejõudude arv kokku ületab isikute arvu, kuna ligikaudu 130 isikut esinevad üheaegselt teadustöötajate ja õppejõudude ja õppejõudude arv kokku ületab isikute arvu.

Tabel 6. Teadustöötajate ja õppejõudude arvuline jaotumine teaduskraadi järgi ning meestele ja naistele taotletud ametikohtade arv 2009. ja 2012. aastal sihtfinantseeritud teemades teadus- ja arendusasutuste lõikes.

Asutus	Aasta	Teemasid	Teemajuhid ja põhitäitjad											Taotletud ametikohad											
			doktooreid	magistreid	doktorante	M	N	M : N % (asutuse teemades)	keskm. vanus		M	N	M	N	teadustöötajad		õppejõud		teadustöötajad		õppejõud				
									kokku	M					N	M	N	M	N	M	N	M	N	M	N
Tartu Ülikool	2012	112	1093	953	140	57	630	463	58:42	48	44	25	813	455	358	349	213	136	685,4	384	302	290,7	183	108	
	2009	109	962	828	134	21	570	392	59:41	48	44	20	690	381	309	334	219	115	588,3	330	259	284,4	195	89,6	
Tallinna Tehnikaülikool	2012	46	521	443	78	44	371	150	71:29	50	46	7	399	270	129	149	121	28	339,2	227	113	115,5	97,1	18,4	
	2009	42	436	377	59	1	309	127	71:29	52	49	3	332	223	109	128	104	24	289,7	189	100	105,3	86,3	19	
Tallinna Ülikool	2012	16	135	111	24	6	61	74	45:55	50	48	1	96	41	55	56	26	30	73,5	32,3	41	33,05	16,4	16,7	
	2009	18	152	125	27	4	69	83	45:55	50	47	---	106	44	62	71	36	35	78,45	32,7	46	46,55	25,5	21,1	
Eesti Maailikool	2012	12	152	129	23	5	79	73	52:48	51	49	---	121	61	60	47	29	18	97,3	47,3	50	34,5	20,5	14	
	2009	13	144	122	22	2	82	62	57:43	50	50	1	114	59	55	42	31	11	97,9	48	50	34	25	9	
Eesti Kunstiakadeemia	2012	1	7	5	2	---	3	4	43:57	54	48	---	5	2	3	4	2	2	3,5	1,5	2	3	1,5	1,5	
	2009	1	8	6	2	---	4	4	50:50	47	45	---	8	4	4	3	2	1	5,5	2,5	3	1,5	1	0,5	
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	2012	1	10	10	---	---	6	4	60:40	54	53	1	3	1	2	7	5	2	3	1	2	7	5	2	
	2009	1	9	9	---	---	6	3	67:33	51	51	---	4	2	2	6	5	1	3	1	2	5,5	4,5	1	
Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut	2012	7	63	53	10	5	39	24	62:38	53	46	---	62	38	24	1	1	---	55,3	33,3	22	1	1	---	
	2009	7	54	46	8	---	36	18	67:33	50	50	2	53	35	18	1	1	---	46,65	30,5	16	1	1	---	
Eesti TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus	2012	1	9	6	3	---	3	6	33:67	45	43	---	9	3	6	---	---	---	8,5	3	5,5	---	---	---	
	2009	1	8	4	4	---	3	5	38:62	42	41	---	8	3	5	---	---	---	7,5	3	4,5	---	---	---	
Eesti Biokeskus	2012	2	15	12	3	1	10	5	67:33	42	49	1	15	10	5	---	---	---	14,25	9,25	5	---	---	---	
	2009	3	19	11	8	3	11	8	58:42	41	40	1	19	11	8	1	1	---	17,25	9,25	8	0,5	0,5	---	
Eesti Kirjandusmuuseum	2012	5	54	44	10	5	10	44	19:81	47	48	---	54	10	44	---	---	---	40,4	8,5	32	---	---	---	
	2009	5	48	33	15	2	10	38	21:79	45	48	---	48	10	38	2	---	2	37,3	8,5	29	1,1	---	1,1	
Tartu Observatoorium	2012	3	38	33	5	2	31	7	82:18	54	47	1	38	31	7	---	---	---	35,5	28,5	7	---	---	---	
	2009	3	35	31	4	---	30	5	86:14	54	51	---	35	30	5	---	---	---	32	27	5	---	---	---	
Tervise Arengu Instituut	2012	4	29	24	5	3	7	22	24:76	60	48	---	29	7	22	---	---	---	26,75	6,5	20	---	---	---	

	2009	4	27	24	3	1	8	19	30.70	58	50	27	8	19	24,7	8	17							
Cybernetica AS	2012	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***	***							
	2009	1	8	6	2	***	8	***	100.0	37	***	2	8	***	6,7	6,7	***							
Eesti Keele Instituut	2012	2	17	14	3	1	4	13	24:76	54	49	17	4	13	12,5	2	11							
	2009	1	8	5	3	***	1	7	12:88	54	46	8	1	7	7	0,5	6,5							
KOKKU:	2012	212	2143	1837	306	129	1254	889	59:41	49	46	36	1661	933	728	613	397	216	1395	784	611	485	324	161
	2009	209	1918	1627	291	34	1147	771	60:40	49	46	29	1460	819	641	588	399	189	1242	697	545	480	339	141
Suhteline jaotus =>	2012		100%	86%	14%	6%	59%	41%				2%	100%	56%	44%	100%	65%	35%	100%	56%	44%	100%	67%	33%
	2009		100%	85%	15%	2%	60%	40%				2%	100%	56%	44%	100%	68%	32%	100%	56%	44%	100%	71%	29%
Teemas keskmiselt =>	2012		10,11	8,67	1,44	0,6	5,92	4,19				0,2	7,83	4,4	3,43	2,89	1,9	1	6,58	3,7	2,9	2,29	1,53	0,76
	2009		9,18	7,78	1,39	0,2	5,49	3,69				0,1	6,99	3,92	3,07	2,81	1,9	0,9	5,94	3,33	2,6	2,3	1,62	0,68

Märkus: Teadustöötajate ja õppejõudude arv kokku ületab isikute arvu, kuna ligikaudu 130 isikut esinevad üheaegselt teadustöötajate ja õppejõuna. Osa magistrante on samal ajal ka doktorandid.

Tabel 7. Teadustöötajate ja õppejõudude arvuline jaotumine teaduskraadi järgi ning meeste ja naistele taotletud ametikohtade arv 2009. ja 2012. aastal sihtfinantseeritud teemades ekspertiisrühmade lõikes.

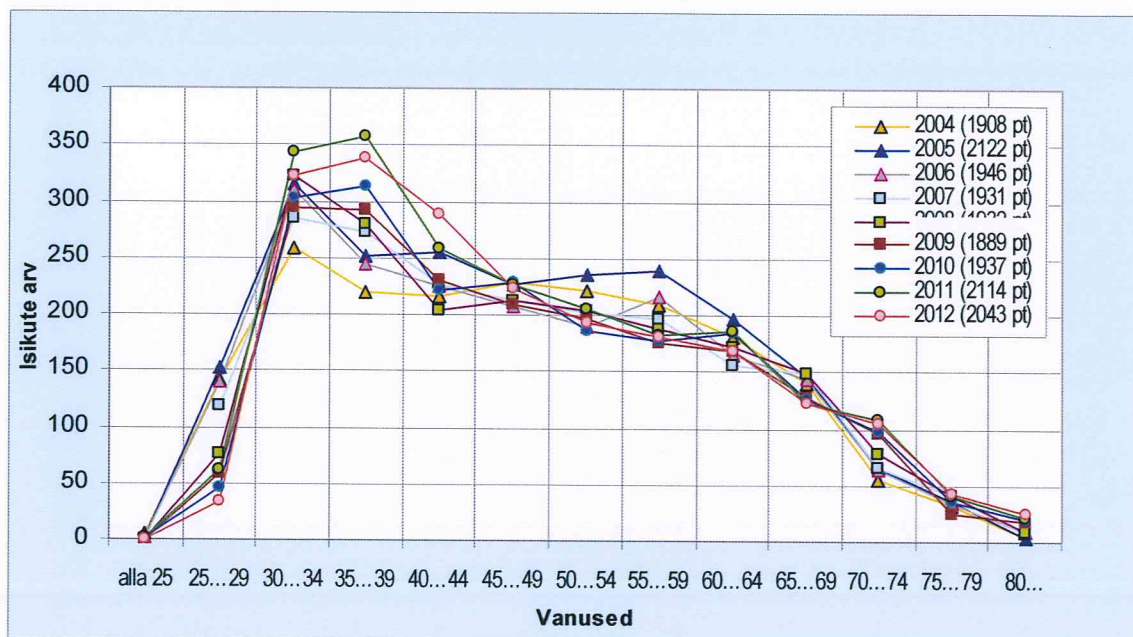
Teadusvaldkond	Aasta	Teemasid	Teemajuhid ja põhitähtajad										Taotletud ametikohad											
			doktooreid	magistrid	doktorante	M	N	M : N % (asutuse) teemades	keskm. vanus		M	N	kokku	teadustöötajad		õppejõud		teadustöötajad		õppejõud				
									M	N				M	N	M	N	M	N	M	N	M	N	
1. Sotsiaalteadused	2012	20	173	147	26	4	81	92	47:53	47	45	4	96	37	59	88	47	41	82,25	31,8	51	63,9	36,1	27,8
	2009	22	205	171	34	5	93	112	45:55	48	44	---	107	34	73	110	63	47	91,7	30,1	62	87,4	52,4	35
2. Molekulaarbioloogia	2012	36	275	206	69	39	137	138	50:50	46	42	5	244	114	130	43	31	12	223,3	103	120	32,2	24,7	7,5
	2009	36	242	187	55	13	130	112	54:46	45	44	8	210	105	105	43	33	10	189,2	91,5	98	33,7	26,5	7,25
3. Põllumajandusteadused	2012	10	122	102	20	2	78	44	64:36	49	48	---	106	65	41	29	24	5	85,75	51,4	34	19,45	16	3,5
	2009	11	111	92	19	1	73	38	66:34	49	49	1	94	58	36	27	24	3	79,85	47	33	20,75	18,3	2,5
4. Tehnikateadused	2012	28	348	298	50	34	272	76	78:22	48	44	8	252	190	62	113	96	17	213,6	158	56	99,8	85,6	14,2
	2009	27	299	265	34	---	236	63	79:21	51	47	5	215	162	53	101	86	15	186,9	139	48	87	74,7	12,3
5. Humanitaarteadused	2012	32	302	248	54	25	121	181	40:60	48	46	2	225	79	146	92	45	47	172,2	64,9	107	73,6	38,7	34,9
	2009	28	232	184	48	2	98	134	42:58	48	46	1	174	62	112	83	45	38	133,6	48,6	85	65,1	37,8	27,3
6. Arstiteadused	2012	24	254	227	27	5	105	149	41:59	48	49	5	183	66	117	106	53	53	135,9	47	89	80,2	42,5	37,7

	2009	24	230	195	35	3	97	133	42:58	48	47	7	164	59	105	97	49	48	121	42,5	78	75,75	42,5	33,3
7. Geoteadused	2012	7	68	60	8	4	42	26	62:38	52	50	3	62	38	24	7	7	---	50,25	31,7	19	4,75	4,75	---
	2009	7	63	52	11	2	39	24	62:38	52	52	---	59	35	24	5	5	---	46,25	28,2	18	4,25	4,25	---
8. Reaalteadused	2012	34	399	366	33	9	307	92	77:23	51	46	8	331	259	72	82	59	23	285,2	221	64	68,85	48,7	20,2
	2009	34	359	324	35	3	281	78	78:22	51	46	6	296	232	64	75	60	15	263,5	204	60	66,65	53,3	13,4
9. Bioloogia ja keskkonnateadused	2012	21	202	183	19	7	111	91	55:45	50	46	1	162	85	77	53	35	18	146,7	74,4	72	41,95	27,2	14,8
	2009	20	177	157	20	5	100	77	56:44	48	45	1	141	72	69	47	34	13	130	66,3	64	39,2	29	10,3
KOKKU:	2012	212	2143	1837	306	129	1254	889	59:41	49	46	36	1661	933	728	613	397	216	1395	784	611	485	324	161
	2009	209	1918	1627	291	34	1147	771	60:40	49	46	29	1460	819	641	588	399	189	1242	697	545	480	339	141
Suhteline jaotus =>	2012		100%	86%	14%	6%	59%	41%				2%	100%	56%	44%	100%	65%	35%	100%	56%	44%	100%	67%	33%
	2009		100%	85%	15%	2%	60%	40%				2%	100%	56%	44%	100%	68%	32%	100%	56%	44%	100%	71%	29%
Teemas keskmiselt =>	2012		10,11	8,67	1,44	0,6	5,92	4,19				0,2	7,83	4,4	3,43	2,89	1,9	1	6,58	3,7	2,9	2,29	1,53	0,76
	2009		9,18	7,78	1,39	0,2	5,49	3,69				0,1	6,99	3,92	3,07	2,81	1,9	0,9	5,94	3,33	2,6	2,3	1,62	0,68

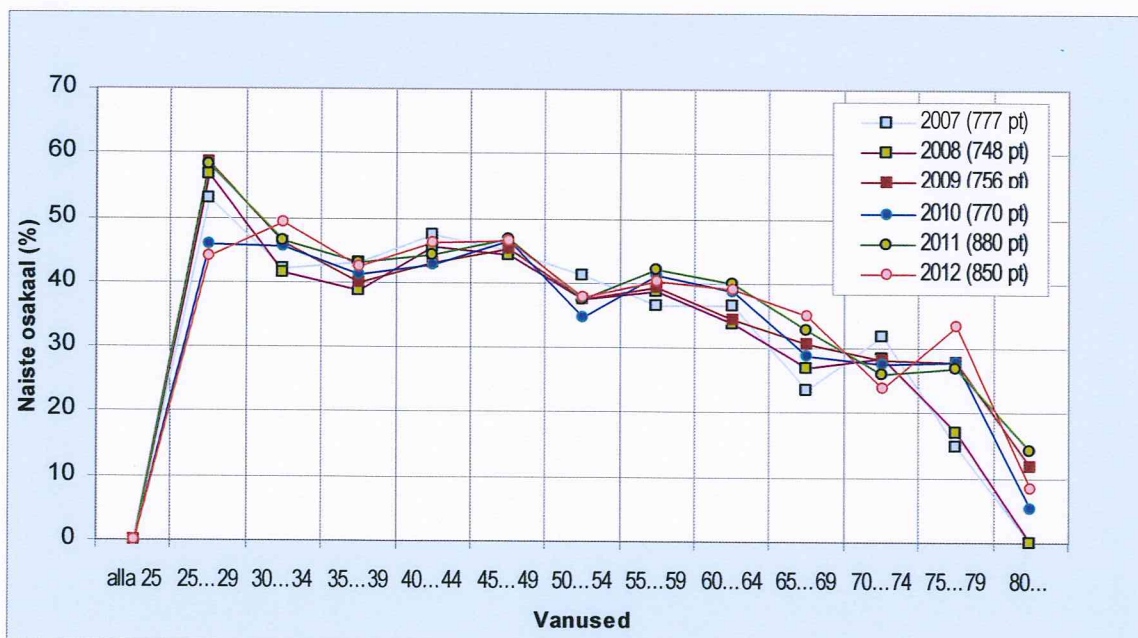
Märkus: Teadustöötajate ja õppejõudude arv kokku ületab isikute arvu, kuna ligikaudu 130 isikut esinevad üheaegselt teadustöötajate ja õppejõudude arv kokku ületab isikute arvu, kuna ligikaudu 130 isikut esinevad üheaegselt teadustöötajate ja õppejõudude arv kokku ületab isikute arvu.

3.6. Sihtfinantseeritavate teadusteemade põhitäitjate vanuseline struktuur

Alljärgnevad joonised 14–18 ja tabel 8 näitavad sihtfinantseeritavate teadusteemade põhitäitjate vanuselist ja soolist struktuuri ning selle muutusi ajavahemikul 2003–2012.

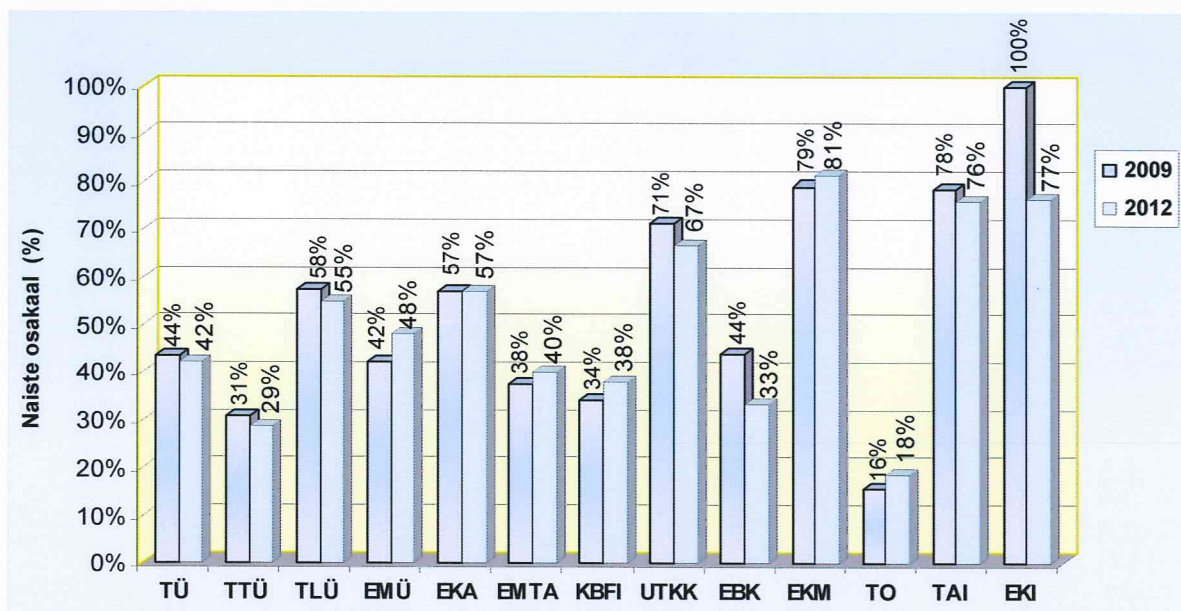
Joonis 14. Rahastatud teemade temajuhtide ja põhitäitjate vanuseline jaotus aastatel 2004–2012.

Joonis 15. Naiste osakaal rahastatud teemade temajuhtide ja põhitäitjate seas.

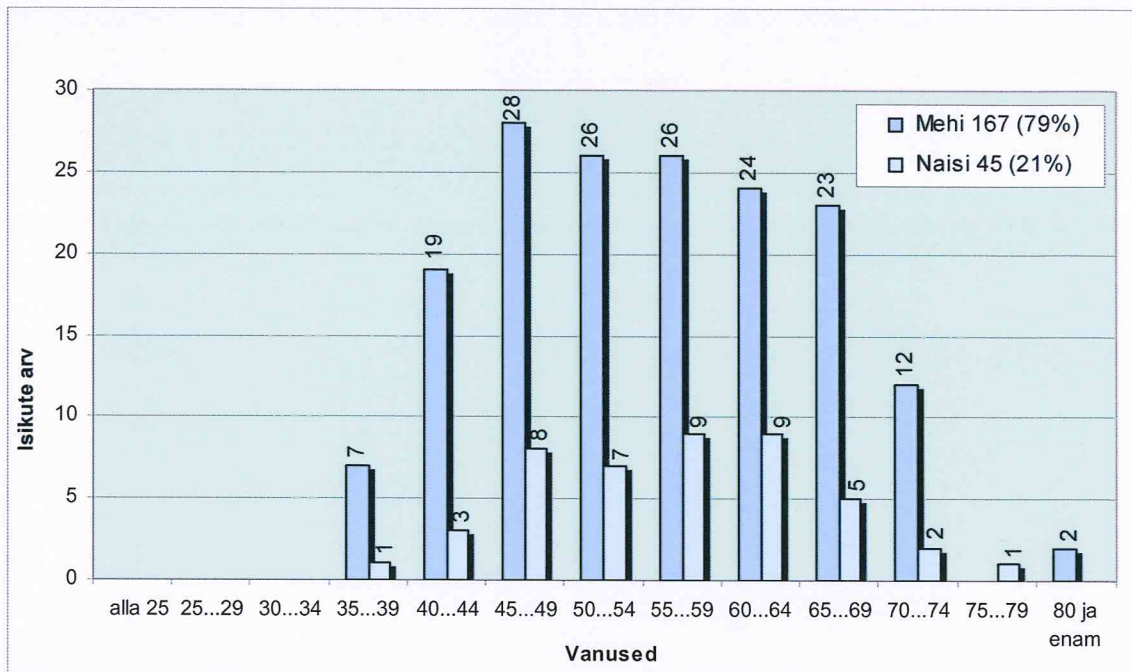
Tabel 8. Kõigis rahastatud taotlustes esitatud põhitäitjate sooline jaotus asutuste lõikes 2009. ja 2012. aastal.

Asutus	2009. aasta				2012. aasta			
	Teemasid	põhitäitjad		M : N % asutuse teemades	Teemasid	põhitäitjad		M : N % asutuse teemades
		M	N			M	N	
Tartu Ülikool	112	570	392	59:41	109	630	463	58:42
Tallinna Tehnikaülikool	46	309	127	71:29	42	371	150	71:29
Tallinna Ülikool	16	69	83	45:55	18	61	74	45:55
Eesti Maaülikool	12	82	62	57:43	13	79	73	52:48
Eesti Kunstiakadeemia	1	4	4	50:50	1	3	4	43:57
Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	1	6	3	67:33	1	6	4	60:40
Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut	7	36	18	67:33	7	39	24	62:38
Eesti TA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus	1	3	5	38:62	1	3	6	33:67
Eesti Biokeskus	2	11	8	58:42	3	10	5	67:33
Eesti Kirjandusmuuseum	5	10	38	21:79	5	10	44	19:81
Tartu Observatoorium	3	30	5	86:14	3	31	7	82:18
Tervise Arengu Instituut	4	8	19	30:70	4	7	22	24:76
Cybernetica AS	----	8	----	100:0	1	----	----	----
Eesti Keele Instituut	2	1	7	12:88	1	4	13	24:76
KOKKU:	209	1147	771		212	1254	889	

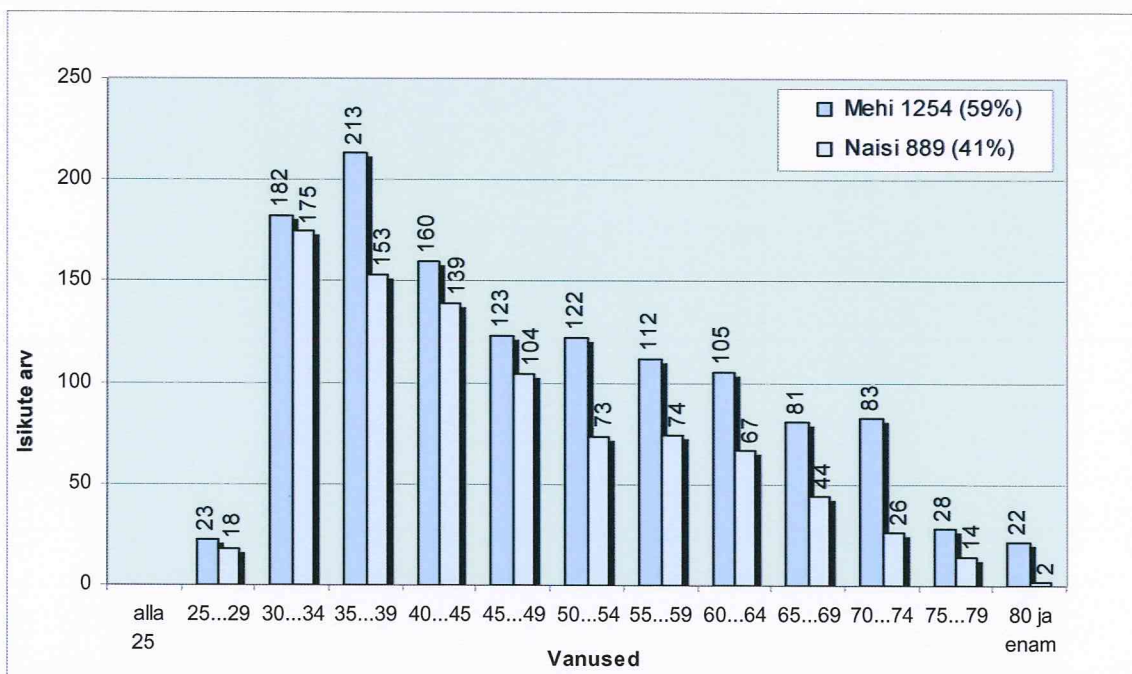
Joonis 16. Naiste osakaal rahastatavates SFi taotlustes 2009. ja 2012. aastal.

Naistest põhitäitjate arv on kolme aastaga suurenenud kuni 6 protsendipunkti (EMÜ) või vähenenud kuni 11 protsendipunkti (EBK). Erandiks on Eesti Keele Instituut, kus üksnes naistest koosnenud põhitäitjate kollektiivi on lisandunud 33% mehi.

Joonis 17. Kõigi rahastatud teemade teemajuhtide vanuseline ning sooline jaotus 2012. aastal rahastatud teemades.

Positiivsena võib välja tuua, et jaotus on keskendunud vanustele 45 kuni 55. Negatiivse poole pealt tuleb nentida, et naiste osakaal on mõnevõrra vähenenud.

Joonis 18. Rahastatud teemade kõigi põhitäitjate vanuseline ning sooline jaotus 2012. aastal rahastatud teemades.

Naiste osakaal rahastatud teemades oli 2009. aastal 40% ja 2012. aastal 41%. Soolise jaotuse raskuspunkt on nihkunud vanuste vahemikule 30 kuni 45 aastat ja naiste osakaal on mõnevõrra suurenenud.

4. Teadus- ja arendusasutuste infrastruktuurikulude rahastamine

Tulenevalt TAKSi paragrahvist 12 teeb TKN ettepanekuid Haridus- ja Teadusministeeriumi valitsemisalasse kuuluvate teadus- ja arendusasutuste infrastruktuurikulude katmise kohta. Tabelis 10 on esitatud riigieelarvest tehtud kulutused teadus- ja arendusasutuste infrastruktuuri katteks perioodil 2004–2011.

Tabel 9. Teadus- ja arendusasutuste infrastruktuuri kulud aastatel 2004–2011 (tuh EUR)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Riigi T&A asutused	524	652	674	674	877	768	747	747
Avalik-õiguslikud T&A asutused	3735	4295	5183	5183	6738	6235	6066	6066
KOKKU	4259	4947	5858	5858	7615	7004	6813	6813
Muutus võrreldes eelmise aastaga	10%	16,2%	18,4%	0,0%	30,0%	-8,0%	-2,7%	0,0%

TKN otsustas infrastruktuuri kulude finantseerimisel eelmise perioodi põhimõtted muutmata jätta ning seda järgiti kogu aruandeperioodi jooksul: 2/3 infrastruktuuri kulude eelarvest jagatakse proportsionaalselt eeloleva eelarveaasta sihtfinantseeritavate teadusteemade eelarve mahuga ning 1/3 proportsionaalselt asutuste eelmise eelarveaasta infrastruktuuri kulude eelarvega. Seejuures on järgitud põhimõtet, et ühegi asutuse infrastruktuurikulude eelarve võrreldes eelneva aastaga ei väheneks. Kahjuks ei olnud sellest põhimõttest võimalik kinni pidada 2009. ja 2010. aasta eraldiste puhul, kus tingituna riigieelarve seaduses kehtestatust vähenesid vastavalt ka infrastruktuuri kulud.

Riigi teadus- ja arendusasutuste infrastruktuuri kulude jaotamisel ei ole TAKSis seda põhimõtet riigiasutuste omapära ja erinevuste tõttu rakendatud. Nende asutuste puhul on infrastruktuuri kulude eelarve igal aastal muutunud võrdeliselt riigi teadus- ja arendusasutustele riigieelarves ette nähtud infrastruktuuri kulude eelarve üldise kasvuprotsendiga.

5. Teaduskompetentsi Nõukogu organisatsiooniline tegevus

TKNi töökord on kinnitatud Vabariigi Valitsuse 11.12.2001. aasta määrusega nr 392 (muudetud 17.12.2002 ja 04.08.2005). Vastavalt nimetatud määrusele on TKNi töövormiks istung, mis peab toimuma vähemalt neli korda aastas. Kõik istungid protokollitakse ja protokoll kinnitatakse järgmisel istungil. Lisaks istungitele on TKN korraldanud ka koosolekuid või hääletamisi e-posti vahendusel (nn e-koosolekud), kui on kiireloomulisi otsust nõudvaid küsimusi. Ka need koosolekud protokollitakse ja protokoll kinnitatakse järgmisel istungil.

Aruandeperioodil (ajavahemikul august 2009 – veebruar 2012) on TKNi istungeid toimunud järgmiselt:

2009. aastal: esimene istung koos eelmise koosseisuga toimus 31.08.2006, koos sellega toimus 2009. aastal kokku 5 istungit ja 2 e-koosolekut.

2010. aastal toimus 4 istungit ja 2 e-koosolekut.

2011. aastal toimus 4 istungit ja 3 e-koosolekut.

2012. aastal toimus 1 istung ja 1 e-koosolek.

Eesti esindaja Euroopa T&A evalveerimise võrgustikus (European RTD Evaluation Network) on R. Gross.

Igal aastal enne sihtfinantseerimise taotlusvooru avanemist ning samuti pärast sihtfinantseerimise otsuste teatavaks tegemist esitab TKN teadus- ja arendusasutuste teadustöötajatele ja teadusvaldkonna ametnikele mõeldud märgukirja, milles annab põhjaliku ülevaate sihtfinantseerimise otsuste kujunemisel aluseks olnud põhimõtetest ja otsustusprotsessis tekkinud probleemidest. Märgukirjad on kõigile kättesaadavad HTMi kodulehel (<http://www.hm.ee/index.php?044830>) ning TKNi büroo kodulehel (<http://www.archimedes.ee/teadus/index.php?leht=12>).

TKNi liikmed osalesid samuti teadus- ja arendustegevuse riikliku evalveerimisega seotud tegevuses:

- Eesti teadus- ja arendustegevuse 2010. aasta korralise evalveerimise materjalide ja seadusandlike aktide üldisel ettevalmistamisel ja hindamiskomisjoni Eestit ja meie olusid tutvustaval sissejuhataval koosolekul.
- TKNi esindaja R. Gross osales 2011. aastal põllumajandusteaduste sihtevalveerimise (täpsemalt *plant & soil science*) juhtkomitee töös.

6. Järeldused ja ettepanekud

TKNi eelmise koosseisu aruandes toodi välja mitmeid ettepanekuid Eesti T&A korralduse muutmiseks. Osa nendest ettepanekutest on viimase kolme aasta jooksul ka ellu viidud või ellu viimisel.

1. TKN märkis, et oluline tegur Eesti teadus- ja arendustegevuse edasises toimimises on rahastamise tase. Kiire majanduskasvu tingimustes T&A investeeringute osakaal küll kasvas, aga selle suhe SKTsse (joonis 1) kasvas liiga aeglaselt. Seetõttu pidas TKN hädavajalikuks sihtfinantseerimise üldsumma edasist kasvu. Kahjuks tuleb nentida, et kiirele majanduskasvule järgnenud langusperiood jättis jälje ka sihtfinantseerimisele ning selle maht stagneerus pärast 2008. aasta tugevat tõusu kogu järgnevas perioodiks.

2. TKN rõhutas vajadust arendada välja Eesti teadus- ja arendustegevuse rahastusvahendite terviklik süsteem ning pidas vajalikuks selliseid muutusi teaduse finantseerimises, mis seoksid teaduse finantseerimise paremini taotluse teadustaseme ja taotlejate pädevustega. Seetõttu suurendas TKN aastatel 2010–2012 oluliselt sihtfinantseerimise sõltuvust taotluste teaduslikust tasemest ja taotlejate pädevusest.

3. TKN pidas vajalikuks luua sõltumatu teadus- ja arendustegevuse rahastamist menetlev institutsioon Eesti Teadusagentuur, aga toonitab jätkuvalt, et vastavalt senistele teaduspoliitilistele otsustele tuleb ka edaspidi hoida Eesti teaduse rahastamise süsteemis konkurentsipõhiste rahastusvahendite osakaalu ning mitte asendada seda institutsionaalse rahastamisega.

4. TKN peab jätkuvalt vajalikuks pöörata tähelepanu doktoriõppe rahastuskeemi täiustamisele ning doktorantuuri efektiivsuse suurendamisele.

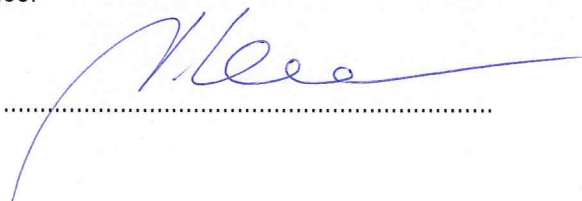
5. TKN nägi Euroopa Liidu tõukefondide vahenditest rahastatava taristu arendamise majanduskeskkonna rakenduskavas olulist panust Eesti teaduse konkurentsivõime parandamiseks ning väljendas igakülgset valmisolekut panustada alameetmes „Väikesemahulise teaduse infrastruktuuri kaasajastamine Eesti teadus- ja arendusasutuste teadusteemade sihtfinantseerimise raames” talle pandud ülesannete täitmise. Aruandeperioodil täitis TKN selle alameetme raames hindamiskomisjoni ülesandeid, hinnates kolmes taotlusvoorus kokku 286 taotlust, millest leidis rahastamist 222 taotlust.

6. TKN arvates on teadustöötajate palgad, nii rahvusvahelises kui ka kodumaises võrdluses teiste tegevusaladega, üheks olulisemaks Eesti teaduse rahvusvahelist konkurentsivõimet piiravaks teguriks.

Tegemist on „olla või mitte olla“ küsimusega Eesti teaduse jaoks ja sellepärast peaks teadustöötajate palkade probleem olema üks vahetumaid prioriteete, millega vastloodud Eesti Teadusagentuur tegelema peaks.

7. TKN pidas äärmiselt oluliseks pöörata tähelepanu **sihtfinantseerimise arengule**, sh eriti kvaliteedikriteeriumite järjekindlale järgimisele sihtfinantseeritavate teemataotluste rahastusotsuste tegemisel. Ühelt poolt on TKN vältinud rahastussoovituste kujundamist teaduspoliitilistel alustel ning on käsitlenud kõiki taotlejaid rangelt võrdselt, teiselt poolt on TKN seisnud vastu ka soovitudele, püüetele ja katsetele viia teemade kvaliteedi hindamine algoritmipõhiseks, lähtudes mõnest kergesti mõõdetavast bibliomeetrilisest kriteeriumist. Ka on TKNi rahastussoovituste kujundamise protseduur muudetud läbipaistvaks ning see vastab analoogilistele protseduuridele arenenud riikide teadust rahastavates organisatsioonides.

TKNi esimees
Volli Kalm

.....